

Riksdagens protokoll

2007/08:34

Fredagen den 30 november

Kl. 09.00 – 12.08



Protokoll
2007/08:34

1 § Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 6 december kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (m).

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:179

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:179 Biogasutbyggnaden

av Alf Eriksson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 november 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Margareta Gårdmark Nylén

Tf. expeditionschef

Interpellation 2007/08:201

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:201 Ojämsställd arbetsmarknadspolitik

av Luciano Astudillo (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 22 november 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:205 Ökad jämställdhet i vanliga familjers vardag

av Matilda Ernkrans (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och utrikes resor.

Stockholm den 26 november 2007

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:237

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:237 Svensk arbetslivsforskning efter nedläggningen av Arbetslivsinstitutet

av Lars Lilja (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 december 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 27 november 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

3 § Svar på interpellation 2007/08:105 om civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Maria Stenberg har frågat mig om jag avser att driva frågan om ett civilt test- och övningscentrum, CTÖ, vidare och när regeringen i så fall kommer att fatta nödvändiga beslut om detta.

I propositionen *Vårt framtida försvar* (prop. 2004/05:05, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) aviserade den tidigare regeringen en rad åtgärder för de regioner som berördes mest av förändringarna inom Försvarsmaktens grundorganisation. En av åtgärderna var betydande lokaliseringar av statliga verksamheter till dessa regioner. Länsstyrelsen i Norrbottens län fick också i detta sammanhang 17 miljoner kronor för utvecklingsarbete i Arvidsjaur.

I riksdagsbeslutet framhölls bland annat att ett centrum för test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö ska utvecklas i Arvidsjaur – detta för att säkra en civil utveckling och militär närvaro i Arvidsjaur de kommande åren. Den tidigare regeringen gav därför en särskild utredare i uppdrag att föreslå lämpliga åtgärder för att utveckla ett sådant centrum.

Uppdraget har redovisats, och utredningen *Testa och öva i norra Sverige* har remissbehandlats (SOU 2006:62).

Regeringen arbetar för tillväxt och framtidstro i hela landet. Regeringens tydliga uppgifter är att skapa förutsättningar för tillväxt genom bland annat bra och modern infrastruktur, forskning och utveckling, bättre villkor för företagen samt god service i hela landet.

Uppgifterna gäller för såväl storstadsområden, små och medelstora städer som gles- och landsbygd. En utgångspunkt i arbetet är att varje region ska ges ansvar och inflytande som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar. Medborgare och företag kan därmed få bättre förutsättningar för att påverka utvecklingen i sin region. Regionala företrädare ska ha ansvar och inflytande över de statliga tillväxtresurserna.

I december 2006 beslutade regeringen om en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning för åren 2007–2013. I strategin identifierar regeringen bland annat innovativa miljöer och entreprenörskap som prioriterade områden. Även de unika förhållanden som präglar de glest befolkade områdena i norra Sverige lyfts fram i detta sammanhang. Denna inriktning innebär bland annat att företag i större utsträckning än i dag kan använda sig av strukturfondsprogrammets stora möjligheter.

De regionala strukturfondsprogrammen, som till hälften finansieras med EU-medel och har minst lika mycket nationell medfinansiering, har också en extra tilldelning till de fyra nordligaste länen. Genom det så kallade länsanslaget fördelas också stora resurser till Norrbottens län.

Regeringen har således givit myndigheterna i norra Sverige särskilt goda möjligheter att delta i finansieringen av projekt likt CTÖ. Ett genomförande av detta enligt utredarens förslag förutsätter dock att även regeringen tar ställning. Det gäller bland annat organisationsform, preciseringar avseende finansiering, verksamhetens inriktning och omfattning och Försvarmaktens medverkan. Frågan bereds därför vidare inom Regeringskansliet.

Anf. 2 MARIA STENBERG (s):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka näringsminister Maud Olofsson för svaret, även om jag och säkert ett antal Arvidsjaurbor väntar på ett mycket mer konkret besked om ministerns ambitioner när det gäller genomförandet av ett civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur.

Livet är fullt av överraskningar. Det som vid första anblick kan verka vara till ens nackdel visar sig helt plötsligt vara till ens fördel. Snön, kylan och mörkret har visat sig vara till vår fördel, både för Arvidsjaur och för övriga Norrbotten. Hemma i mina trakter har entreprenörer utvecklat framgångsrika företag inom testning av fordon i kallt klimat. Vi kan stolt säga att våra företag är världsledande på det området. I Arvidsjaur finns dessutom en lång militär tradition av övning i kallt och bister klimat. Försvarmaktens vinterenhet i Arvidsjaur har en gedigen kunskap om hur utbildningen av soldater i extremt klimat bör ske.

Målmedvetna socialdemokratiska politiker har trott på och kämpat för utvecklingen i Arvidsjaur. Till exempel har byggandet av flygplatsen, utbyggnaden av bredband, utlokalisering av högskoleutbildning och mobil-

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

telefonläggningen varit allas strategisk-politiska beslut och en satsning för framtiden.

Men nu är det dags att ta ytterligare ett steg in i framtiden och utveckla det tredje benet när det gäller vårt kunnande om testningen i snö, kyla och mörker. Ambitionen med CTÖ i Arvidsjaur är att samla och sammanföra olika aktörer som arbetar inom området kylans inverkan på materiel, träning och utbildning av personal. Den administrativa delen är tänkt att placeras i Arvidsjaur men ha ett operativt verksamhetsfält från Älvdalens flygfält i söder till Kiruna och fjällvärden i norr. Centrumet i Arvidsjaur skulle alltså agera som nav i logistiken runt aktörerna och testningarnas placeringar. Ett civilt test- och övningscentrum är logiskt att placera i Arvidsjaur enligt utredningen, och vad som nu måste till är en politisk vilja, en ambition och ett beslut från er i regeringen.

Min fråga till näringsminister Maud Olofsson är fortfarande: När kan vi vänta oss beslut från regeringen i frågan om CTÖ i Arvidsjaur?

Anf. 3 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Föregående talare berörde just att detta att det som brukar vara glesbygdens nackdel – snö, mörker och kyla – plötsligt blir en tillgång, något som har utretts ett antal gånger. Det handlar den stora testverksamhet som finns i Norrbotten som inte bara berör Arvidsjaur utan hela länet, nästan varje kommun. Det gäller den civila delen som är väletablerad, inte bara biltesterna som är välkända, utan även testbänkar runt Luleå för mobiltelefoni och många andra testverksamheter. Norrbotten har en stor kompetens när det gäller testverksamhet som det gäller att utnyttja.

Men det handlar också om den militära delen. Bakgrunden till det beslut som Maria Stenberg har nämnt blev, fru talman, lite olycklig. Den förra regeringen valde att bryta ut den civila delen på en utredningsdel och den militära på en annan del. Det blev CTÖ-utredningen som här har tagits upp, men det går inte att koppla den ifrån den utredning som kallas för ITÖ, den militära delen. Båda delarna kräver varandra. Ska den här verksamheten komma i gång och få en bäring måste även den militära delen komma till stånd.

Här ser jag ett bekymmer, fru talman. Jag ser ett bekymmer därför att militären tar väldigt lång tid på sig. Man har förvisso ett annat utredningsuppdrag, vilket också har bäring just på denna interpellation, som ska redovisas till våren. Men det finns kraftiga signaler, som jag uppfattar som ett bekymmer, om att nivån under överbefälhavaren många gånger motarbetar förslaget att arbeta på detta sätt i Norrbotten. Det är inte på det sättet att man inte vill se testverksamheten, men man vill inte se helheten. Bakgrunden tror jag att vi kan hitta under åren i Försvarsmakten, där man värnar sitt väldigt regionalt men undviker att se helheten utifrån nationens intresse.

Det torde väl vara fullständigt självklart att det inte finns någon annan region i Sverige som samtidigt kan erbjuda snön som behövs, mörkret som behövs inte minst för att flygvapnet ska kunna öva och kylan som behövs för att kunna testa verksamheten. Samtidigt kan man kombinera detta med en väl utbyggd infrastruktur när det gäller vägnät men också när det gäller mobiltäckning och bredband. Det finns ingen annan del i Sverige som kan erbjuda samma fördelar.

Då är det väldigt viktigt att hela statsapparaten springer åt samma håll. Det finns, uppfattar jag, en politisk vilja att genomföra detta. Frågan är om det finns en vilja från hela statsmakten att genomföra riksdagens och regeringens beslut. Till det ställer jag mig i dag tveksam och känner mig bekymrad.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Maria Stenberg för att hon ställt en interpellation till näringsministern om hennes ambitioner vad gäller att förverkliga ett civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur.

Vi i Vänsterpartiet känner ett särskilt ansvar för beslutets tillblivelse att det ska utvecklas ett sådant centrum i subarktisk miljö för att säkra en civil utveckling och en militär närvaro i Arvidsjaur.

Fru talman! Rätt ska vara rätt. K 4 i Arvidsjaur slogs ihop med I 19 i Boden. Försvarsmaktens vinterenhet, som ingår i I 19 i Boden, bedriver fortsatt verksamhet i Arvidsjaur. Det innebär att i I 19:s jägarbataljon i Arvidsjaur utbildas 250 värnpliktiga per år.

Jag lyssnade noggrant på näringsministerns svar. Kan näringsministern förtydliga sitt svar? Finns det anledning för Arvidsjaur och Norrbotten att vara oroliga för att beslutet om centrumet inte kommer att förverkligas?

Fru talman! För drygt ett år sedan ställde jag en interpellation i ämnet till dåvarande försvarsminister Mikael Odenberg. Svaret från försvarsministern var positivt i så måtto att han inte hade "någon annan inriktning än att fullfölja det försvarspolitiska beslutet i denna del". Odenberg sade också att politiskt sett är den militära delen av övnings- och testverksamheten färdigbehandlad. Det som återstod var den civila del som bereddes inom Näringsdepartementet.

I dag har närmare ett år gått sedan Odenberg lämnade besked. Näringsministern säger i dag att ett genomförande förutsätter att även regeringen tar ställning till bland annat organisationsform, preciserar hur verksamheten ska finansieras, verksamhetens inriktning och omfattning och Försvarsmaktens medverkan. Näringsministern säger att dessa frågor bereds vidare inom Regeringskansliet.

Då blir min fråga: Vad finns det för tidsplan för denna beredning? Odenberg talade om att för Försvarsmaktens del skulle projekten vara klara till sommaren 2008, det vill säga om cirka ett halvår, och att man därefter skulle ta ställning till om verksamheten skulle permanentas.

Har Näringsdepartementet samma tidsplan? Finns det, eller anser näringsministern att det behövs, en interdepartemental arbetsgrupp för att underlätta ett förverkligande av verksamheten som innefattar både Närings- och Försvarsdepartementet?

Fru talman! Näringsministern säger i sitt svar att regeringen arbetar för tillväxt och framtidstro i hela landet genom bland annat bra och modern infrastruktur, forskning och utveckling. I de beslutade omställningsåtgärderna för Arvidsjaur fanns också utbyggnaden av Arvidsjaur flygplats och förberedelser för högre flygrelaterade utbildningar. Planer finns på utbildning av både styrmän på flermotoriga flygplan och av flygledare, båda på högskolenivå. Jag tänker på dessa utbildningar.

På ett informationsmöte i augusti hos landshövdingen i Norrbotten nämnde rektorn för Luleå tekniska universitet, om jag kommer ihåg det

rätt, att det behövs 4 miljoner för att genomföra de färdigplanerade högskoleutbildningarna.

Jag förstår att utbildningsfrågorna inte ligger på näringsministerns bord. De har Utbildningsdepartementet hand om. Men jag skulle ändå vilja ställa frågan till näringsministern om hon kan medverka till att regeringen avsätter de 4 miljoner kronor som behövs för att de högre flygrelaterade utbildningarna ska kunna komma till stånd.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att det är otroligt spännande att se vad som händer i Norrbotten. Efter att ha bott i Norrbotten under åtta års tid med en mycket stark tillbakagång – service försvann, olika verksamheter lades ned, folk flyttade från Norrbotten och det var en allmänt pessimistisk stämning – ser vi nu en optimism i Norrbotten som vi inte har sett på mycket länge. Det gäller både inlandet och kusten, vilket är särskilt glädjande, därför att det har funnits en konflikt mellan kust och inland.

Det är fantastiskt att se hur man tar vara på de möjligheter som tidigare uppfattades som ett hinder för Norrbottens utveckling, som kyla, långa avstånd, arktiskt klimat. Precis som Maria Stenberg sade är det spännande att man kan vända de här nackdelarna till en fördel. Jag kan bara påminna om att när diskussionen började i Norrbotten om att kyla och långa avstånd kunde bli en fördel var det faktiskt inte många norrbottningar som själva trodde på den möjligheten. Men detta har ändrats, och det är jag mycket glad för.

Den senaste tidens utveckling när det gäller arbetslöshet visar att regeringens insatser för att minska arbetslösheten i Norrbotten ger resultat. Nu ligger Norrbotten på en arbetslöshet på 4 procent, och det är en fantastiskt positiv siffra. Det är naturligtvis ett bättre företagsklimat och en större tilltro till framtiden. Människor går från arbetslöshet och utanförskap till jobb. Det är vi väldigt glada över. Och de regionala klyftorna minskar i Sverige i dag, vilket är mycket glädjande inte minst för mig.

När det gäller den omställning som ska ske i Arvidsjaur tror jag mycket på de idéer som finns när det gäller både CTÖ och ITÖ. Men precis som Krister Hammarbergh säger är de intimt sammankopplade.

Jag har själv gjort ett besök och fått beskrivet alla möjligheter man har. Under den senaste tiden har man haft övningar uppe i Norrbotten. Nordic Battle Group har varit där och tränat och man har haft flygövningar tillsammans med Finland, Norge, Schweiz och några andra länder. Man har haft mycket goda resultat, så jag tror att det finns en god förutsättning för detta. Det var också det som Mikael Odenberg beskrev i sitt interpellationssvar.

Det finns ett arbete bestående av representanter från de berörda kommunerna och FMV samt förbandscheferna och landshövdingen, där man diskuterar hur man ska komma fram. Min ambition är naturligtvis att så fort det bara går komma fram till ett gemensamt beslut. Det är nämligen både en civil och en militär del, och då måste man försöka hålla ihop det.

Just nu inväntar vi Försvarsmaktens synpunkter på detta. Innan man har satt ned fötterna här är det svårt att fatta det totala beslutet. Men vi ser möjligheterna i det som sker däruppe. Och jag tror att Sverige har en

möjlighet att bistå med kunskaper och tillgångar som många andra frågar efter.

I dagsläget kan jag inte ge ett tydligare besked än det som jag har gett nu, därför att jag har inte fått beskeden när det gäller Försvarsmakten, och de här sakerna hör ihop.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 6 MARIA STENBERG (s):

Fru talman! Precis som näringsminister Maud Olofsson säger handlar detta om både en civil och en militär del. Det är klart att det kan finnas förståelse för att processen i de båda departementen måste ske, men till saken hör att riksdagen fattade beslut om denna inriktning för snart tre år sedan. Det vore kanske bra om de två departementen kunde hasta på lite med beslutet.

Som sagt var är utvecklingen i både Arvidsjaur och min hemkommun Arjeplog mycket positiv, och vi känner framtidstro och så vidare. Men vi lever tyvärr med en befolkningsutveckling som är negativ. I min egen hemkommun är vi snart under 3 000 invånare, och i Arvidsjaur är man under 7 000 invånare, så alla positiva beslut som innebär fler arbetstillfällen gör att vi förhoppningsvis också kan se en inflyttning.

Genomförandet av CTÖ borde vara av ett nationellt intresse och därmed också en högaktuell fråga för näringsministern att arbeta med och sätta tänderna i. Att kunna erbjuda ett samlat koncept för de olika testningarna, både i den civila delen och i den militära delen, i just det som vi är unika på i ett extremt klimat borde dessutom vara högtintressant för olika branscher och företag ute i Europa – kanske inte bara för militära förband från andra länder utan även för olika andra branscher och företag också.

Därför känner man nu en liten oro för att den borgerliga regeringen och departementen ska utreda sönder ett vinnande koncept och aldrig komma till skott med de beslut som krävs. Jag tror att precis som på fordonssidan inser kanske snart vårt grannland, som också har snö, kyla och mörker, potentialen i att samla och utveckla olika testningar i subarktisk miljö som dessutom skulle kunna gå att sälja till övriga Europa och andra länder.

Vi känner starkt att det skulle vara mycket bra om regeringen kunde fatta beslut så snart som möjligt.

Den administrativa delen som skulle ligga i Arvidsjaur är av yttersta vikt både för Arvidsjaur och för Norrbotten. Även om Arvidsjaur fick en del kompensation i försvarsbeslutet lider de, precis som nästan alla andra Norrbottenskommuner, av en utflyttning. Befolkningen blir äldre, och vi blir tyvärr inte fler. Vi har plats för många, många fler nya norrbottningar.

Beslutet är fattat i riksdagen. Både jag och Arvidsjaurborna, och kanske många andra norrbottningar, väntar på att Maud Olofsson och försvarsministern ska samla ihop sina utredningar och sina tyckanden och komma med ett positivt beslut som man kan leverera till Arvidsjaur.

Återigen: Det vore jättebra om näringsminister Maud Olofsson kunde ge ett mer konkret svar på när hon tror att detta skulle kunna ske.

Anf. 7 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Det är jätteroligt att som norrbottning kunna se det Maud Olofsson talar om. Äntligen har vi en utveckling i Norrbotten, tack vare en bra jobbpolitik, som innebär att vi har den lägsta arbetslösheten i mannaminne. Det är nog nästan ingen i Norrbotten som kommer ihåg detta; man måste i varje fall vara ganska gammal för att ha upplevt det. Det är positivt.

Det är också svårt att rikta kritik mot Maud Olofsson, Mikael Odenberg eller Sten Tolgfors för att man har avvaktat genomförandet av beslutet som den förra regeringen tog. Jag vill återigen säga att det var olyckligt av den förra regeringen att dela på ITÖ och CTÖ. Det har skapat den långbänk vi nu ser. Jag hoppas att det snart får ett slut.

Överste Rafael Bengtsson håller nu i de sista delarna vad gäller projekten för den militära verksamheten. Min förhoppning är man i det material som kommer att levereras följer riktlinjerna från tidigare utredningar och inte i första hand ägnar utredningsuppdraget till att hitta nya hinder så att vi återigen får se en följetong av Försvarsmaktens förmåga att suboptimera sin verksamhet. Jag hoppas verkligen att utredningen blir positiv.

Jag tror, i likhet med Siv Holma, att vi kommer att behöva en interdepartemental arbetsgrupp för att se till att detta kommer till stånd. Det är viktigt inte bara för Norrbotten utan för hela nationen att få ett genomförande.

Att sedan verkställa besluten kommer att vara mycket lättare just för att vi har en fungerande jobbpolitik och för att företagen i Arvidsjaur och i de andra Norrbottenskommunerna nu vågar anställa.

Anf. 8 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Till att börja med får jag påminna församlingen om att vi befinner oss i en internationell högkonjunktur. I Norrbotten råkar vi ha sådana råvaror som är oerhört starkt efterfrågade, och då tänker jag på malmen.

Det är intressant att Försvarsdepartementet faktiskt sade att denna verksamhet var färdigbehandlad för deras del och att det som återstod var den civila del som bereddes inom Näringsdepartementet. Det är därför som jag i största ödmjukhet har frågat om en interdepartemental arbetsgrupp. Givetvis är det regeringen själv som bestämmer hur man ska organisera sitt arbete, men jag tror att det finns fördelar i att man gör detta tillsammans. Näringsministern talade om att man avvaktar Försvarsdepartementets information och synpunkter på vissa delar. Det finns mycket att vinna av att ha en gemensam grupp.

När det gäller frågan om de 4 miljonerna till högskoleutbildning förstår jag att det inte är lätt för näringsministern att säga något om det. Men det kunde vara av intresse att hon tog med sig de synpunkterna. Det kan hända att jag har fel om summan, men det vore bra om vi fick in den biten också, för det handlar om utveckling att satsa på utbildning.

Jag hoppas, utifrån de tongångar som Maud Olofsson har i sitt svar, att det finns saker och ting som talar för att ett civilt test- och övningscentrum kommer till stånd.

Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det var Maria som sade att för tre år sedan tog riksdagen ett beslut. Räknar vi på dessa tre år har den borgerliga regeringen suttit ett år och den socialdemokratiska två år, så vem som har bråttom och vem som är effektiv kan man fundera över. Jag kan bara konstatera att det inte fanns tillräckligt underlag för att kunna fatta beslut när jag tillträdde. Det gör att vi måste ta fram utredningsunderlag.

Jag kan upplysa om att det som ni efterfrågar i form av en interdepartemental arbetsgrupp och annat är vår ordning i regeringen. Vi jobbar över sektorsgränser. Det går inte att tänka i bara varje sektor för sig, för då når vi aldrig något resultat. Det är alldeles tydligt att denna regering har påbörjat ett mycket mer tvärsektoriellt arbete än vad den gamla regeringen gjorde. Det tycker jag är helt rätt. De krav ni ställer i det sammanhanget är viktiga.

Om jag ska kunna fatta ett bra beslut med hela beslutsunderlaget måste jag invänta det som försvaret har att säga om sin del. Jag hoppas att vi så snabbt som möjligt ska kunna ge ett besked i den delen.

Sedan vill jag också säga att det för Norrbottens del nu sker en positiv utveckling. Siv Holma hänvisar till högkonjunkturen. Ja, det är *en* förklaring. Men en annan förklaring är den politik som regeringen för. Det är klart att om vi får en jobbskaparpolitik, som innebär att människor tror på framtiden, att företagen vågar investera, att småföretagen växer till och så vidare, skapar det också tillväxt och utveckling. Satsningen på infrastruktur som den här regeringen nu gör, med 1,2 miljarder i senaste budgeten, spelar roll för Norrbotten och för Arvidsjaur. Därför tycker jag att det är otroligt upprörande att se att oppositionen och Socialdemokraterna tar bort 1 miljard kronor från väganslaget som handlar om enskilda vägar, om satsning på handikapp och om cykelvägar – 1 miljard kronor! Vi tillför däremot 300 miljoner kronor och höjer nivåerna – eller 100 miljoner kronor per år, vilket leder till en nivåhöjning sedan. Det här är naturligtvis grundbulten för att vi ska kunna satsa på både ITÖ och CTÖ och också se till att vi gör övriga företagssatsningar.

Högskoleutbildning, Siv Holma, är ju inte mitt ansvarsområde. Om du vill diskutera frågan om högskoleutbildning ber jag dig ställa den interpellationen till ansvarig minister.

I grunden tror jag att Norrbotten har goda förutsättningar framöver, och jag tror att det finns en självkänsla i Norrbotten nu som är annorlunda. Naturligtvis blir man stolt över att det är låga arbetslöshetssiffror, att råvarorna efterfrågas och att det finns en jobbpolitik som stöder denna positiva utveckling. Jag tror också att den självkänslan kommer att betyda att Norrbotten kommer att stå som vinnare framöver. Vi hade en inlandskonferens i Vilhelmina bara för några dagar sedan som visade en helt annan positiv inställning än tidigare och ett driv i att försöka utveckla också de här delarna av landet. Lyckas vi med att få alla regioner att bidra till den gemensamma tillväxten är vi alla vinnare i hela Sverige. Det är det som är regeringens ambition.

Anf. 10 MARIA STENBERG (s):

Fru talman! Den positiva utveckling som just nu sker i Norrbotten tycker jag varken att vi kan hylla eller beskylla den borgerliga regeringen för. Den positiva utveckling som sker i Norrbotten handlar, som jag sade

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

i mitt första anförande, mycket om de socialdemokratiska politiker som faktiskt har styrt och verkat i Norrbotten under väldigt många år. Det gäller utbyggnaden av flygplatsen, utlokalisering av högskoleutbildningar och utbyggnad av bredband. Jag skulle nog vilja säga att en lång tradition av socialdemokratisk politik i Norrbotten och i landet har hjälpt till så att den positiva utvecklingen sker just nu i Norrbotten – trots att vi ser en befolkningsminskning i Norrbotten som är väldigt oroande.

Jag skulle faktiskt vilja hålla mig till Arvidsjaur och CTÖ, för det var det min interpellation handlade om. Jag kan bara konstatera att efter att riksdagen fattade beslutet i december 2004 kan man säga att den socialdemokratiska regeringen satt i ett och halvt år. Den borgerliga regeringen har nu snart också suttit i ett och ett halvt år. Då kan man så att säga låta udda vara jämnt om vi ska se det på det viset.

Det gäller att se till att Sverige som nation, Norrbotten som region och Arvidsjaur som ett väldigt bra centrum för testning av olika materiel, människor, bilar och så vidare verkligen får stöd och hjälp och att man ser till att besluten kommer. Jag känner att det finns en risk för att det finns andra aktörer som kan se potentialen när det gäller framtiden för den här branschen. Det är det som gör att det är så oerhört viktigt för Arvidsjaur och för Arvidsjaurborna att näringsministern och Näringsdepartementet tillsammans med andra berörda myndigheter ser till att beslutet kommer för en fortsatt positiv utveckling i Arvidsjaur och i Norrbotten.

Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag kommer att göra allt som står i min makt för att skapa tillväxt och utveckling i hela landet. Jag tror på den politiken, för jag tror att ju flera regioner som växer och bidrar, desto mer vinner Sverige. När det gäller den fråga som vi diskuterar i dag kan jag bara säga att det hade varit bra om det hade funnits ett tillräckligt bra underlag för att kunna fatta beslut när jag tillträdde, men så var inte fallet. Det är därför man kan tänka på dessa ett och ett halvt år, och lite mer är det ändå, som den socialdemokratiska regeringen hade på sig. Hade man gjort ett bättre underlag hade vi snabbare kunnat fatta beslut. Men så är inte fallet. Därför måste vi gå igenom det här och se till att det blir ett bra underlag så att vi har rätt siffror, rätt organisation och allt möjligt för att kunna fatta rätt beslut.

Men låt mig ändå säga att jag tror att det här är goda tillgångar. Det finns tydlig koppling mellan det civila och det militära. Vi ser de övningar som nu genomförs i Norrbotten, där Arvidsjaur spelar en viktig roll. Det är klart att vi ska ta vara på det som nation. Ju snabbare vi kan utveckla den här typen av tankar och idéer, desto bättre är det. Därför hoppas jag att det arbete som sker i länet under ledning av landshövdingen, som har ett tydligt uppdrag från oss, men också det arbete som sker interdepartementalt i regeringen, så snabbt som möjligt ska kunna leda till ett konstruktivt och bra beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Lars Johansson har ställt tre frågor med anknytning till fordonsindustrin; om det så kallade Trollhättepaketet kommer att fullföljas, om de pågående fordonsforskningsprogrammen kommer att förlängas och om näringsministern är beredd att satsa lika mycket pengar som AB Volvo i nya gemensamfinansierade forskningsprogram.

Allmänt vill jag framhålla att jag ser fordonsindustrin som en för Sverige mycket viktig industrigren. Av det skälet tog jag tidigt efter regimskiftet kontakt med de svenska fordonstillverkarna och besökte även GM och Ford i Detroit för att lära känna dem och efterhöra deras syn på läget för sektorn i Sverige.

Vad avser Lars Johanssons andra fråga om fordonsforskningen består denna i dag av ett tiotal olika program som tillkommit efterhand i samband med olika initiativ från den tidigare regeringen. Det senaste initiativet beslutade alliansregeringen om i maj 2007, ett uppdrag till Energimyndigheten avseende miljöinriktad fordonsforskning inom ramen för regeringens satsning på miljöteknik. Satsningen är på fyra år och totalt 245 miljoner kronor. Inräknat detta senaste program satsar staten nästa år i storleksordningen 450 miljoner kronor på forskning riktad mot fordonsindustrins behov. För år 2009 är motsvarande siffra för redan beslutade program ca 170 miljoner kronor.

Regeringen har redan fattat ett beslut om nya medel som sträcker sig efter 2008. Vad avser utformningen av fortsatta strategiska satsningar på områden som är viktiga för Sveriges tunga industrigrenar, kommer regeringen att diskutera detta gemensamt med industrin. Näringsdepartementet har i onsdags, vid ett sedan tidigare planerat möte med fordonsindustrin, bjudit in till samtal om hur en fortsatt gemensam satsning på forskning och utveckling kan vidareutvecklas – men inte som stödverksamhet utan för att förbättra förutsättningarna för industrin att utveckla fordon med minimal negativ påverkan på klimat, miljö och människor. Och när vi lyckats med detta bör den medverkande industrin ha ett gott utgångsläge för att ta fram produkter som hela världen efterfrågar.

Lars Johanssons sista fråga gällde om staten är beredd att anta AB Volvos utmaning att satsa lika mycket pengar som AB Volvo i forskningsprogrammen. Hur stor andel staten får medfinansiera faller under EU:s regler för statsstöd, och där tillåts högst 50 procent statlig delfinansiering av grundläggande industriell forskning. Vi är emellertid beredda att även diskutera samverkan i mer tillämpad forskning, där regelverket dock begränsar den statliga delfinansieringen till högst 25 procent.

Beträffande den tidigare regeringens satsning inom ramen för det så kallade Trollhättepaketet tillkom denna i ett läge där Saab Automobile riskerade att prioriteras bort som produktionsenhet inom GM-koncernen. En huvudfråga var brister i infrastruktur för transporter till och från Trollhättan. Vidare identifierades forskning och utveckling som viktiga för att ta fram ny kunskap och för att lyfta den svenska kompetensen inom produktionsteknik och fordonsteknik. Mot denna bakgrund beslutades om en utökning av redan beslutade satsningar på väg och järnväg med 2,1 miljarder kronor (inom parentes sagt: på bekostnad av 14 andra

*Svar på
interpellationer*

mycket viktiga vägprojekt i landet, som prioriterades bort). Vidare beslutades om två fyraåriga forskningsprogram inom produktionsteknik och IT för fordon för totalt 560 miljoner kronor.

Lars Johanssons fråga om regeringen avser att fullfölja Trollhättepaketet har jag fått i flera olika sammanhang. Självklart kommer vi att göra det. Satsningarna på väg och järnväg samt forskningsprogrammen kommer att fullföljas. Men vi förutsätter också att fordonsindustrin lever upp till de förväntningar om produktion i Sverige och Trollhättan som var utgångspunkten för satsningen. Sverige ska fortsätta att vara ledande inom miljö och säkerhet kopplat till fordonsindustrin. Men det ställer också höga krav på fordonstillverkarna själva att medverka till snabbare teknikutveckling för att bland annat klara miljökrav.

Anf. 13 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag vill tacka näringsministern för interpellationssvaret. Till att börja med vill jag säga att fordonsprogrammet, som var ett av sex olika branschprogram, arbetades fram under den socialdemokratiska regeringen, och riksdagen godkände det i december 2005 i strid med de borgerliga partierna. Det var oerhört viktigt för oss att arbeta fram den här typen av program eftersom dessa näringsgrenar sysselsätter ungefär 600 000 människor i Sverige och ger exportinkomster på över 560 miljarder kronor om året. Det är alltså oerhört viktiga näringsgrenar.

Faktum är nu att regeringen strök den långsiktiga finansieringen av branschprogrammen i sin första budget för ett år sedan. Inte heller i årets budget ges några långsiktiga besked om framtiden.

På industridagen här i Stockholm den 14 november vägrade statsminister Fredrik Reinfeldt att ge industriföreträdarna besked om vad som ska ske med branschprogrammen efter 2008.

Näringsminister Maud Olofsson ger fortfarande inga besked om framtiden för fordonsindustrin. Detta understryks av flera tidningsartiklar i Västsverige under oktober–november. Den 5 november kräver Volvochefen besked om vad regeringen vill med den framtida satsningen på fordonsindustrin. Något svar har ännu inte lämnats av näringsministern i någon västsvensk tidning. IF Metalls ordförande i Trollhättan Monika Theodorsson skrev brev till näringsministern den 16 oktober och krävde besked om Trollhättepaketet och den fortsatta satsningen på fordonsindustrin. Inget besked har lämnats av näringsministern. IF Metall i Västsverige kräver i ett öppet brev den 12 november besked – ännu inget besked av näringsministern.

Jag ställde denna interpellation för att här i kammaren få en diskussion om fordonsindustrin och dess framtida utveckling.

I dagens interpellationssvar ger näringsministern besked om att fordonsforskningsprogrammet går från 450 miljoner kronor 2008 till 170 miljoner kronor 2009. Det är knappast en satsning. Det är ju en reduktion, en kraftig nedbantning.

Jag läser vidare i interpellationssvaret och vill säga att man ska komma ihåg att det inte bara är fråga om att samtala med fordonsindustrin om hur man ska jobba vidare. Man måste ju också se vad som sker. Volvobolagen och Saab ligger i täten när det gäller miljöanpassning av sina fordon. 90 procent av personbilarna kan återvinnas efter skrotning.

Tillverkning av fordon som kan köras på förnybara drivmedel – biogas, biodiesel och etanol – finns redan. Hybridfordon som kan köras på el och andra drivmedel är på gång. Det pågår alltså redan en omfattande forskning. Det gäller samtliga fordonsföretag i Sverige.

Det är en satsning som redan görs. Jag tycker därför inte att man i ett interpellationssvar behöver ha den här typen av pekpinnar om att industrin måste ställa upp på miljökrav.

I en global ekonomi ser man att de här kraven är allt tydligare. Nu handlar det om vad regeringen vill göra långsiktigt. Vad vill regeringen kraftsamla kring? Vad vill regeringen göra för att se till att fordonsindustrin även i framtiden är i framkant och fortsätter att vara en positiv industri för Sverige som skapar hög sysselsättning och tillväxt?

Anf. 14 PETER JONSSON (s):

Fru talman! Det svar som näringsministern har lämnat i kammaren är intressant. Jag tror att företagsledare, kommunfullmäktigeföreträdare, fackliga ledare och regionledare i Västra Götaland nu sitter framför tv:n och lyssnar på den här debatten.

Svaret från näringsministern är att Trollhättepaketet ska genomföras. Jag är Trollhättebo och vet hur viktig fordonsindustrin är, inte bara för Trollhättan utan för hela landet.

Efter 90-talets kris när Trollhättan befann sig i ett oerhört prekärt läge med 17–18 procents arbetslöshet och en utveckling som såg negativ ut var det fordonsindustrin, alltså Saab och Volvo Aero, som med sin utveckling och förutsättning att skapa en framtid drev Trollhättan mot en positiv utveckling samtidigt som ekonomin förbättrades. Därför var det här Trollhättepaketet unikt. Det var unikt på grund av att det inte bara var en satsning från staten, utan det var en gemensam satsning från staten, GM som företag och koncern, kommunens företrädare, regionens företrädare, de fackliga och riksdagen. Man enades om ett antal punkter med viktiga insatser när det gäller forskning och utveckling och infrastruktur.

Fru talman! Näringsministern menar i sitt svar att forskningsprogrammet kommer att fortsätta. Gröna bilen-programmet kommer att fortsätta. Utvecklingen av produktionsteknik och demonstration kring forskning och IT kommer att fortsätta efter 2008. Infrastruktursatsningarna är klara 2012, vilket var utgångspunkten för Trollhättepaketet.

Jag vill peka på att det står i näringsministerns interpellationssvar att Trollhättepaketet togs fram enbart för att rädda Saab just då. Visst var det en konkurrens mellan Trollhättan och Rüsselsheim, men utgångspunkten är att det hela tiden pågår en kamp inom bilindustrin. Det är en kamp som pågår nu när vi står här i kammaren. Därför är näringsministerns signal oerhört viktig, inte bara för Trollhätteborna utan också för GM:s ledning att vi verkligen genomför det som vi kom överens om. GM:s ledning struntar i om det är en borgerlig regering eller en socialdemokratisk regering. De vill se ett resultat av en överenskommelse som är gjord när det gäller utvecklingen av Saab som bilmärke och produkt.

Vi möttes senast när näringsministern var på Volvo Aero Corporation. Då sade näringsministern att hon är oerhört stolt över Volvo Aeros men också över Saabs teknikutveckling och utveckling inom sina specifika områden och det som pågick just då.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Jag hoppas – jag ska inte säga kräver, det är kanske för starkt – att Trollhättepaketet genomförs utifrån de utgångspunkter som fanns från start.

Av svaret uppfattar jag att det blir så.

Anf. 15 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag kommer från en helt annan del av Sverige, södra Sverige. Jag bor i Småland ganska nära Blekinge och Olofström.

I Sverige har vi säkert tusen underleverantörer som på olika sätt är påverkade av vad som händer inom fordonsindustrin. Många av dem finns i Småland, Blekinge och södra Sverige. Alla de underleverantörerna väntar också på besked.

Det som är positivt i ministerns svar är att näringsministern faktiskt skriver att hon allmänt framhåller att industrigrenen är viktig. Det är en signal i sig. Det kanske behöver lyftas fram lite tydligare utifrån vad som är ryggraden i den svenska ekonomin.

Ministern skriver också i sitt svar att ministern har bjudit in till samtal och att det var i onsdags. Efter vad jag förstår var det föregående onsdag. Det skedde alltså redan innan Lars Johansson ställde den här interpellationen. Det är väl positivt och bra.

Frågan är vad som kommer ut av det och vilka framtidsvisioner och signaler ministern avser att ge ut till näringen.

Jag blir lite fundersam med tanke på att det har varit en debatt i medierna i Västsverige där Volvo och den fackliga organisationen IF Metall har ropat på hjälp, precis som har redovisats här tidigare. Näringsministern har inte svarat på detta. Man kan ju känna en viss oro för att ministern inte lyssnar när man ropar på hjälp från en viktig näringsgren, om vi nu är överens om att fordonsindustrin har en viktig inverkan på svensk tillväxt.

Däremot har allianskolleger till ministern svarat på detta rop och skriver:

Som vanligt heter den socialdemokratiska mirakelmedicinen för svensk industri en nypa av statliga forskningspengar här och en näve statliga portioner projektbidrag där. Att det är ett allmänt gott företagsklimat som utgör den verkliga grunden för en framgångsrik inhemsk industri låtsas inte socialdemokraterna om.

I det perspektivet kan vi säga att vi socialdemokrater med före detta näringsminister Östros har räckt ut handen till fordonsindustrin och berättat att så här skulle vi göra om vi fick möjlighet att styra landet.

Näringsministern har inte räckt ut handen. Därför ställer jag frågan: Delar regeringen uppfattningen att det är så här man ser på industrin? Då känns det lite märkligt, och då finns det all anledning att känna oro inför framtiden för hela fordonsindustrin.

Vi har fått signaler från ministern om att exempelvis mode och hushållsnära tjänster är viktiga för tillväxten och utvecklingen. Då kunde det vara bra för hela industrisektorn att man ger den samma signal om att man tycker att det är den som är ryggraden i tillväxten för samhället. På det sättet kan även modeindustrin, hushållsnära tjänster och det som handlar om hela tjänstesektorn få en möjlighet att växa. Men vi klarar oss inte utan industrin.

Fru talman! Att fordonsindustrin är viktig för Sverige råder det ingen tvekan om. Det är ingen slump att jag precis när jag hade tillträtt träffade General Motors och Ford, och det handlar om bilar. Jag hade mycket bra samtal med dem. Dessa samtal har pågått hela tiden. Det är också därför som vi har gjort gemensamma satsningar.

Det är ingen slump att vi tecknar avtal med Brasilien och med USA. Det har jag lagt ned mycket jobb på att åstadkomma därför att jag tror att denna omställning till hållbara transportslag är en viktig framgångsfaktor för Sverige. Det gäller både den tunga fordonsindustrin och bilindustrin.

Men det som skiljer Socialdemokraterna från alliansen är att vi tror mer på generella åtgärder. Satsningar på energieffektivisering, på miljöteknik och på omställning i klimathänseende är en generell politik som gäller fordonsindustrin, skogsindustrin, metallindustrin och hela den sektorn. Ska man använda resurserna på ett effektivt och bra sätt då gäller det också att vi ser att alla dessa sektorer som vi har och som är starka i vårt land också har en sådan inriktning. Därför satsar vi ökade resurser till exempel på energiforskning, på miljöteknikforskning och på att utveckla den här typen av teknik. Vi ger ökade resurser till Vinnova att vara med och medfinansiera detta.

Jag som näringsminister ska inte sitta med varje bransch och lova pengar till den ena sektorn efter den andra. Jag kan påminna om att det är ett antal branscher som också har frågat varför de inte får några pengar. Turistsektorn är en sådan bransch, modebranschen är en annan. På det sättet riskerar vi att inte se de nya branscherna växa fram utan bara se de mer traditionella.

Vi har ett gott samtalsklimat med fordonsindustrin, som vi talar om nu. Vi tillför, precis som interpellanten också påpekar, extra resurser. Nästa år kommer en innovations- och forskningsproposition. Då kommer vi att ge besked om den totala satsningen på forskning och innovation och om hur vi vill att innovationsklimatet ska se ut framöver.

När jag läser Socialdemokraternas egna motioner om dessa höga ambitioner kan jag konstatera att det inte räcker att stå och tala om att man vill ha dessa ökade satsningar och ge löften till fordonsindustrin. Sanningen är att er forskningssatsning på detta område aldrig i världen kommer att räcka till alla dessa branschprogram som ni har lyft fram. Ni vill lägga mycket av era satsningar på Arbetslivsinstitutet och på Klimp. Jag tycker därför att ni ska vara ärliga och säga till fordonsindustrin att det inte är er tanke att fortsätta med detta, annars måste ni göra om er budget. Det går nämligen att läsa i er budget att ni har dessa satsningar. Det räcker inte med tomma ord, utan man måste komma med konkreta förslag.

När det gäller infrastrukturen, som är en förutsättning för Trollhättan och för många andra delar av landet för att utvecklas, är det en total katastrof. Jag skulle kunna jämföra de infrastrukturplaner som Socialdemokraterna har haft med sovjetiska tioårsplaner eller femårsplaner, det vill säga att man lovar en massa saker men att man inte tillför några pengar. Det är så som det har sett ut. Det var därför som ni flyttade om 14 andra projekt till Trollhättan. Vad sade de 14 andra orterna som blev utan pengar? Om man använder infrastrukturplaneringen på detta sätt med

brister i planeringen blir det helt omöjligt för företag i Sverige att planera, utveckla och våga investera.

Detta håller regeringen tack och lov på att ändra. Men vi har gett besked. Det som är löften till Trollhättan måste vi stå fast vid. Men vi måste också tillföra resurser till övriga delar av landet för att klara detta, inte minst beträffande den satsning som handlar om underleverantörer till fordonsindustrin är detta ytterst viktigt.

Men vi satsar mer på infrastrukturen, och vi ser också till att vi satsar mer totalt sett på energieffektivisering, miljöteknik och generella åtgärder för företagsklimatet.

Anf. 17 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Nu kom det svar som jag beklagar att näringsministern lämnade, nämligen att det är olika syn på hur vi ska utveckla näringslivet i Sverige. Det stämmer alltså att den borgerliga regeringen tror mer på generella åtgärder. Socialdemokraterna tror att det i ett litet land som Sverige med nio miljoner invånare måste göras tydliga prioriteringar. Det var det som låg till grund för de samtal som förelåg inför besluten om branschprogrammen. Tillsammans med industrin kom vi fram till att vi måste prioritera i Sverige som är ett litet land. Vi kan inte vara på alla ställen samtidigt. Vi måste koncentrera våra insatser. Det är det som är det centrala.

Jag kan, som tidigare kommunalpolitiker i Göteborg, konstatera att om vi inte hade samverkat med industrin i Göteborg när det gäller omvandlingen av varvsområdet på Hisingen hade dessa arbetsplatser aldrig kommit till där. De är fler i dag än när det var varvsindustri. Detta har skett i samverkan mellan kommunledningen, fackliga organisationer och industrin. Det är oerhört viktigt för tillväxten.

Det är därför som den här interpellationsdebatten är så viktig. Vi säger samma sak när det gäller fordonsindustrin. Fordonsindustrin är i framkant i Sverige. Den har en oerhört stor betydelse. Men då måste man också från regeringens sida visa att man tror på den industrin och att man är beredd att långsiktigt satsa gemensamt på olika forskningsprogram framöver. Det är det som diskussionen handlar om.

Sedan är det klart att man ska ha generella åtgärder också. Men det får absolut inte förta betydelsen av att man med hela handen visar att vi i Sverige är beredda att satsa oerhört starkt på fordonsindustrin i Sverige.

Maud Olofsson kritiserar också Trollhättepaketet. Jag kan notera följande som står i svaret:

”Inom parentes sagt: på bekostnad av 14 andra mycket viktiga vägprojekt i landet som prioriterades bort.”

Det var precis så. För att Saab skulle vara kvar i Trollhättan gjorde Sverige då en viktig kraftsamling. Vi gjorde en tydlig prioritering. Hade vi avstått från den kraftsamlingen och prioriteringen hade Saab kanske inte funnits i dag, och då hade 5 000 arbetstillfällen gått om intet. Det är klart att man måste göra prioriteringar i politiken. Det var på det sättet som vi ställde upp den gången eftersom det var så oerhört viktigt. På samma sätt tycker jag att det är viktigt att man i Sverige ställer upp för att se till att Norrbotten får Norrbottenbanan. Övriga landet ska medverka till att hela Norrland också får en bra utveckling i framtiden när det gäller väginvesteringar.

Jag vill ställa en fråga till näringsministern på den här punkten. Inne-
bär denna parentes – är det på det sättet jag ska utläsa den – att det i fort-
sättningen inte kommer att bli några fler väg- eller järnvägsinvesteringar
i Västsverige? Om det är detta besked som näringsministern vill lämna
på den punkten är det oerhört allvarligt. Här finns det nämligen fortfa-
rande stora behov eftersom vi har den största exporthamnen i Göteborg,
och trafiken till Göteborg har en oerhört stor betydelse för hela näringsli-
vet. Det handlar inte bara om persontrafik, utan det handlar om varu-
transporter – exporttransporter – från Sveriges olika delar. Det har en
oerhört stor betydelse att det i framtiden också finns bra transportmöjlig-
heter för industrin i hela landet att få ut sina varor från Sveriges största
hamn i Göteborg.

Därför har det betydelse vad vi diskuterar och koncentrerar oss på i
fråga om fordonsindustrins möjligheter att få fortsatta satsningar från
statens sida för att den också ska kunna fortsätta utveckla morgondagens
fordon, där det kanske är ännu viktigare att vi gör gemensamma sats-
ningar eftersom den internationella konkurrensen kommer att bli allt
hårdare.

Anf. 18 PETER JONSSON (s):

Fru talman! Som jag sade i mitt första inlägg är Trollhättepaketet just
ett paket. Det är därför det heter så. Där ingår forskning och utveckling
och även infrastruktursatsningar. I näringsministerns andra inlägg delade
hon på något sätt av det i två delar; jag vet inte om det gällde Trollhätte-
paketet eller forskningssatsningar och liknande rent generellt. Det är
viktigt att Trollhättepaketet hänger ihop. Överenskommelsen är att det
inte bara handlar om infrastruktur, även om det kanske är den största
delen sett ur ett ekonomiskt perspektiv.

När det gäller långsiktiga investeringar på infrastruktur kan man inte
från dag ett veta exakt hur mycket de kommer att kosta i framtiden. Det
finns en prisökningseffekt och en flaskhalseffekt. Dessutom finns en
effekt vad gäller råvaror, vilket avgör hur stor en sådan satsning totalt
kommer att bli framöver. Det viktiga är dock ingången, att vi genomför
detta för fordonsindustrins framtida överlevnad.

Samtidigt talar vi om att bygga ihop Västra Götaland till en region
som liknar Stockholmsregionen. Den regionen skulle omfatta Göteborg–
Trollhättan–Skövde–Borås. För att i framtiden kunna bli en självförsör-
jande region krävs en god infrastruktur, och i det nätbyggandet är for-
donsindustrin spindeln. Att Trollhättepaketet är så viktigt för just Troll-
hättan beror på att det finns en långsiktig tanke bakom, en inriktning. Det
finns en inriktning som bygger på att Saab i framtiden ska konkurrera på
en global marknad där kampen om bilindustrin kommer att fortsätta.

När Trollhättepaketet togs fram var det kanske en chockupplevelse
för många att kampen var så tydlig, att företag så att säga ställdes mot
varandra på ett så tydligt sätt. Därför var det ännu viktigare att vi priori-
terade utifrån de 14 projekten och satsade på just Trollhättepaketet så att
Saab skulle kunna överleva även i den konkurrensen.

Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Det är väl bra att ministern varit i Detroit och träffat före-
trädare för branschen, men vad jag kan erinra mig skedde det någon gång

i början av året. Nu är vi i slutet av året, och då kanske det inte är så konstigt att fordonsindustrin känner att den inte fått några signaler. Jag vet inte vad ministern fick för information och underlag för att kunna fatta beslut, men med tanke på vad ministern sade i den föregående debatten var det underlaget så dåligt att det inte gick att fatta beslut utifrån det. Utifrån det underlag som finns i branschprogrammen borde det dock vara ganska klart med tanke på de behov som finns i Sverige.

Är inte sanningen den, näringsministern, att vi har två helt skilda sätt att se på detta? Precis som ministern sade vill den nuvarande regeringen vidta generella åtgärder medan vi vill vidta sektorsvisa åtgärder. Sverige är en liten nation, och om denna lilla nation ska ha möjlighet att konkurrera på en global marknad måste samhälle och politik samarbeta. Det var framgångsrikt under de senaste tolv åren när vi hade regeringsinnehavet.

Näringsministern säger att vi socialdemokrater inte har någon politik och att hon inte kan utläsa någonting i vår budget. Då har hon läst på dåligt. Vi vill använda det goda ekonomiska läget till att investera inför framtiden. Därför har vi lyssnat på industrins önskemål och gjort prioriteringar från och med 2009. Vi satsar 2 miljarder mer än regeringen till forskning i högskolan och avsätter nya resurser till fördjupade och förnyade branschprogram för de kommande åren. Dessutom avsätter vi 2 ½ miljard mer än regeringen per år för forskning som har bäring på energi och klimat. Detta framgår mycket tydligt av vårt budgetalternativ. Ministern måste nog läsa på lite bättre.

Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Att vi har olika syn på hur vi ska driva företagspolitik och vilka satsningar som ska göras är alldeles uppenbart. När vi talar om mer generella åtgärder innebär det inte att vi inte ser branscher. Det är snarare så att vi ser miljöteknik, produktionsteknik, energieffektivisering, och det gäller alla branscher. Om vi ska klara klimatutmaningarna gäller det att inte bara plocka fram vissa branscher, utan vi måste jobba med alla. Det är just det som är poängen.

Jag tror att det också är en poäng att olika branscher jobbar över sektorsgränser eftersom många branscher har nytta av både energieffektivisering, miljöteknik och produktionsteknik. Då är det viktigt att vi satsar generellt. Vi gör det med tydliga politiska mål och har nu fått EU att ställa upp på hur vi ska minska utsläppen, öka energieffektiviseringen och få fram förnybar energi. Det är en tydlig politisk markering även till industrin. Det är också därför vi har dialogen med fordonsindustrin.

Vi har gjort satsningar. 450 miljoner plus 190 miljoner är rätt rejäla satsningar. Utöver det satsar Vinnova över 2 miljarder kronor på forskning. Där finns många av dessa branscher med. Jag som näringsminister ska inte peka ut vad de ska forska på. Det kunnandet har Vinnova, och de bedömer själva de projekt som kommer in. Jag vet att flera av satsningarna bland annat går till att förbättra motorer så att de ska dra mindre bränsle. Det gäller både på flygsidan och inom fordonsindustrin. Om vi ska klara klimatmålen måste vi göra dessa satsningar. Regeringen ligger långt framme i det arbetet jämfört med den tidigare regeringen.

Sedan säger ni att vi måste prioritera. Då kan jag konstatera att åtminstone två branscher protesterat ganska högljutt mot era satsningar, nämligen modeindustrin och turistindustrin. Det är väl oprioriterade

branscher om man ser till vad Socialdemokraterna tycker, för ni har ju prioriterat andra delar. Det är nog bra att de får den signalen så att de vet.

Beträffande Socialdemokraternas satsning kan jag konstatera att den i praktiken ligger någonstans mellan 1,2 och 1,5 miljarder när man tittar på deras budget. De huvudsakliga satsningarna görs på Arbetslivsinstitutet. Det är där ni lägger pengarna. Men ni kan ju inte använda samma pengar flera gånger. Detta gäller också energieffektiviseringen. Ni satsar på Klimpprogrammet.

Ni kan inte gå ut till svenska folket och säga att ni har alla dessa pengar och sedan använda dem om och om igen. Eller också är det er metod. Om vi tittar på infrastrukturen och hur ni använt era planer är det nämligen så ni har gjort. Ni har flyttat runt pengar över hela Sverige. Jag kan meddela att man på de 14 orter där det inte gick vägen den här gången var rätt bestört över att deras långtgående planer inte blev genomförda. Det blev i stället, det må vara rätt eller fel, Trollhättan. En av orterna gällde fordonsindustrin, nämligen Volvo i Umeå och deras möjligheter att transportera sina hytter till övriga Europa.

Den stora bristen med den förra socialdemokratiska regeringens infrastrukturpolitik var att man gav långsiktiga och stora löften, precis som i det tidigare Sovjetunionen, men inte pengar så det räckte. Och då måste man agera så kortsiktigt som ni gör. Nu gör regeringen ett rejält omtag och satsar på skötsel och underhåll. Vi tar hand om det vi har och går in med nya satsningar för att kunna koppla ihop olika transportslag så att de blir välfungerande.

Låt mig slutligen säga att jag tror att fordonsindustrin är mycket nöjd med den dialog vi för. Vi tror på fordonsindustrin. Vi tror på dess möjligheter att finnas kvar. Trollhättan är en viktig del i att utveckla svensk fordonsindustri. Det är klart att den diskussion vi för med dem också leder till att vi kan göra gemensamma satsningar och de kan haka på de klimatmål som vi satt upp. Jag hoppas verkligen att Volvo, Saab och Scania kommer att vara världsledande framöver. Hela världen frågar efter nya lösningar, och dem kan vi leverera.

Anf. 21 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Ja, vi kan säkert vara överens om att det är viktigt att den svenska fordonsindustrin är världsledande, men diskussionen nu handlar om hur den ska kunna fortsätta att vara det i framtiden. Det är lite trist att ministern börjar prata om att vi arbetar med program som man gjorde i det tidigare Sovjetunionen. Det handlar inte alls om det.

Jag har med mig i kammaren ett av programmen, nämligen fordonsprogrammet. Industrin, de fackliga företrädarna och Näringsdepartementet diskuterade tillsammans med Vinnova och de andra statliga myndigheter som var med på vilket sätt man skulle kunna utforma en gemensam strategi och ett program för fordonsindustrin, på samma sätt som inom de andra fem branschområdena.

Det är helt rätt att vi behöver samverkan mellan olika branscher. Jag håller med om det. Miljö och teknik hänger ihop. Fordonsindustrin är oerhört viktig när det gäller att påverka och på sikt få ned koldioxidutsläppen. Därför ska man naturligtvis också satsa på det i de kommande forskningsprogrammen. Det är oerhört väsentligt. Från Socialdemokraternas sida gör vi satsningar på forskning och utveckling, på industripoli-

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

tik; där har vi en lång historia. Därför behöver jag heller inte upprepa det som sagts av tidigare talare.

När det sedan gäller vad regeringen gör kan man trots allt bli lite förvånad. Här finns tydligen stora resurser, men de används på andra områden. Ni har gått fram med ett förslag om att ge olika företag inom servicenäringen 8 miljarder i avgiftssänkningar.

Det har nu EU sagt att man får se över av konkurrensskäl. Därför har nu regeringen fått dra tillbaka sin proposition. Det är en markering. Servicenäringen är tydligen mycket viktigare än fordonsindustrin. Det beklagar jag.

Det vore mycket bättre om näringsministern gav ett tydligt besked till Volvochefen: Vi är beredda att ställa upp med lika mycket pengar som Volvo gör för att Volvo tillsammans med de övriga fordonsföretagen i Sverige ska kunna satsa offensivt på den svenska fordonstillverkningen i framtiden.

Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Låt mig först korrigera. När jag talade om sovjetiska planer var det infrastrukturplanerna jag avsåg.

Jag kan konstatera att de såg ut på precis det sättet. Det var stora planer, häftiga löften och inga pengar. Det är vad vi nu får reparera. Det är därför vi sitter i en situation där stora delar av landet frågar efter pengar till infrastruktur men det saknas i planerna.

Lars Johansson säger att Socialdemokraterna har pengar. Det är vad ni inte har. Det är viktigt för svenska folket att få reda på. Ni säger att ni har det men använder dem dubbelt och flera gånger om. Ni har väl tagit intryck från det ni gjorde med infrastrukturplaneringen. Erkänn att det är pengar från arbetslivsforskningen och Klimppengar som ni vill satsa. Det är vad ni beskriver i er motion.

Jag kan erkänna att det har kommit bra saker i branschprogrammen. Det är jag den första att erkänna. En del av de satsningarna har varit bra för Sverige. Jag kan i det sammanhanget vara generös. Men det är viktigt att se att vi behöver generella satsningar om vi tittar på klimatet och miljön. Det kommer att ge utfall för vissa branscher.

Det är lite underligt att Lars Johansson inte ser tjänstesektorn som viktig. Vi har i dag en segregerad arbetsmarknad där fordonsindustrin med många av de andra tunga industrierna är otroligt manligt dominerade. Det vore då väldigt konstigt om vi inte skulle bygga i tjänstesektorn.

Vad är det för arbetsmarknad som ni levererar till svenska kvinnor? Vad är det för arbetsmarknad som ni tänker er ska växa fram om vi bara satsar på denna del med den tunga fordonsindustrin och den tunga industrin?

Vi behöver både–och. Jag hoppas naturligtvis att fler kvinnor ska ta plats i de traditionella branscherna. Men vi ser också ett ökat behov av att skapa en arbetsmarknad som är mindre könssegregerad och som också tillåter att fler kvinnor kommer in på arbetsmarknaden. Det är därför som vi gör den satsningen.

Sist vill jag säga att ett gott företagsklimat för alla också gynnar fordonsindustrin. Jag hoppas verkligen att Trollhättan kommer att vara det bidrag till svensk ekonomi som det har varit tidigare. Löften om att vi ska fullfölja vad vi lovat står fast.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2007/08:185 om försämrad rörlighet på bostadsmarknaden

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Hillevi Larsson har frågat mig vad jag anser om retroaktiv lagstiftning där förutsättningarna för redan gjorda husaffärer ändras. Hon har vidare frågat mig hur jag avser att garantera rörligheten på bostadsmarknaden och om jag planerar att ta något initiativ till någon form av compensation till alla som drabbas av höjda kostnader för att byta bostad.

Bakgrunden till Hillevi Larssons frågor är de förslag till förändringar av kapitalvinstbeskattningen för privatbostäder som regeringen lämnat i propositionen om införande av kommunal fastighetsskatt.

Till att börja med vill jag framhålla att vad gäller den föreslagna höjningen av kapitalvinstskatten från 20 till 22 procent av vinsten är denna 10-procentiga höjning väsentligt mindre än den 33-procentiga höjning av kapitalvinstskatten som den socialdemokratiska regeringen genomdrev 2001.

De föreslagna förändringarna av reglerna om uppskov med beskattning av kapitalvinster vid avyttring av privatbostäder fyller inte bara syftet att delfinansiera fastighetsavgiftsreformen. De syftar också till att begränsa förekomsten av skattekrediter. Vidare balanseras den lägre kommunala fastighetsavgiften för småhus och flerbostadshus, som främst kommer hushåll med hög inkomststandard till godo, av att skatteuttaget knutet till avyttring av privatbostäder höjs. Detta medför att förslaget i sin helhet får en fördelningspolitiskt acceptabel profil, vilket har varit en viktig utgångspunkt vid utformningen av de nya reglerna.

Ingen av de föreslagna förändringarna av kapitalvinstbeskattningen utgör retroaktiv lagstiftning i formell mening. Att förändringar i skatte regler ibland påverkar förutsättningarna för skattskyldiga som gjort olika dispositioner före förändringarna är inte något som är unikt för de nu aktuella förslagen.

Vad gäller rörligheten på bostadsmarknaden påverkas den av flera olika faktorer. Stabila skatteregler är en faktor. Generellt sett kännetecknas bostadsmarknaden av mycket höga transaktionskostnader och därmed relativt låg rörlighet. Kapitalvinstskatten är en faktor bland flera som minskar rörligheten på bostadsmarknaden. I vilken utsträckning så är fallet är dock osäkert. Regeringens förslag bedöms endast ha begränsad effekt på rörligheten på bostadsmarknaden.

Anf. 24 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Det som gör mig lite orolig med de nya reglerna är att det drabbar enskilda. Det är många som inte har så stora marginaler och så god ekonomi.

Även om det inte i formell mening är retroaktiv lagstiftning är det så det uppfattas. Människor har gjort affärer under andra förutsättningar. Nu ändras plötsligt förutsättningarna, och det drabbar inte bara dem som i framtiden gör husaffärer utan också dem som redan har gjort det.

Det som ändå är allra allvarligast med förändringarna är att det försämrar rörligheten på bostadsmarknaden. Ska vi verkligen få ett fungerande arbetsliv är det helt avgörande att människor kan bo där jobben finns. Det gäller speciellt med tanke på att regeringen har skärpt reglerna för att ta jobb på annan ort än där man bor. Reglerna har blivit alldeles för hårda.

Redan från dag ett måste man flytta dit jobben finns om man inte kan hitta ett jobb på sin hemort. Människor försätts i en nästan omöjlig situation. Jobben finns ofta på stora tillväxtorter. Det är där bostadsmarknaden fungerar sämst. När man fördyrar och ökar flyttkostnader för människor uppmuntrar man inte människor att flytta. Därmed försämras rörligheten. Det blir en mindre flexibel bostadsmarknad.

Detta är inte det enda man har gjort. Man har också tagit bort stöden för byggande av hyresrätter. Det är en väldigt viktig garant för rörlighet på bostadsmarknaden. Det är inte heller alla som är beredda att köpa en bostadsrätt, en villa eller ett radhus för att ta ett tidsbegränsat jobb, utan då är det hyresrätt som gäller. Även på det området har man försämrat rörligheten.

Det som interpellationen framför allt handlar om är de fördyrade flyttkostnaderna. Det är höjningen med 10 procent av reavinstskatten retroaktivt och även räntan. Det kan visserligen tyckas att 0,5 procent är en låg ränta. Men det kan bli rätt stora summor ändå. Om ett rör sig om ett par hundratusen kronor som man har i uppskjuten reavinstskatt kommer man upp i en ränta på tusentals kronor.

Man måste också lägga ihop summan år efter år. Om man inte kan betala tillbaka hela skulden direkt, vilket väldigt få kan, löper räntan på. Läger man ihop det under väldigt många år blir det sammantaget en mycket högre avgift för den enskilde.

Jag kan konstatera att jag har fått svar på den första av mina tre frågor. Den första frågan var vad regeringen anser om retroaktiv lagstiftning. Där är svaret att det inte i formell mening är retroaktivt. Däremot säger man ingenting om vad man tycker om företeelsen i sig.

Den andra frågan är hur regeringen ska garantera rörligheten på bostadsmarknaden och därmed tillgången till bostäder och möjligheten att flytta och röra sig och inte minst möjligheten att få arbete. Där har jag tyvärr inte fått något svar. Jag kan bara uppfatta det som att regeringen i varje fall inte nu har några planer för att förbättra rörligheten på bostadsmarknaden.

Den tredje frågan var om det kommer att bli någon kompensation till de enskilda som drabbas. Där har jag heller inte fått något svar. Det får jag tolka som att det i nuläget inte blir någon kompensation, men det hoppas jag att det blir i framtiden.

Fru talman! Vår utgångspunkt är hur den svenska arbetsmarknaden fungerar och hur den påverkas av bostadsbeskattning. Vi ska till att börja med konstatera att Sverige har hög grad av rörlighet på arbetsmarknaden. Det är många som flyttar i jämförelse med de flesta europeiska länder, och jämfört med de flesta europeiska länder har vi förhållandevis begränsade kostnader för att flytta.

Det som avgör hur mycket människor flyttar är hur tillväxten ser ut, familjebildningar, arbetsmarknad och andra saker. Det är en styrka i den svenska modellen att vi har utformat socialförsäkringar och arbetsmarknadspolitik så att den underlättar flyttningar.

Då är frågan: Hur stor roll spelar en förskjutning av reavinstbeskattningen? Sanningen är att vi inte vet så alldeles mycket om det. Det finns ett fåtal studier, och de studier som är gjorda visar på mycket begränsade eller inga effekter.

En sak kan vi konstatera: När den socialdemokratiska regeringen 2001 höjde realisationsvinstbeskattningen med 33 procent, alltså en tre gånger så stor höjning, hade inte det några dramatiska effekter på rörligheten på bostadsmarknaden såvitt vi vet. Det kan ha varit en faktor som bidrog till ett sämre funktionssätt i svensk ekonomi under åren 2002–2003, men det är inte en bedömning jag skulle skriva under på. Jag tror inte att det hade någon stor effekt, för det är andra faktorer som spelar större roll för rörligheten.

Vi ska också komma ihåg att de flyttregler som Hillevi Larsson nämner i a-kassan har gällt under hela efterkrigstiden. Skälet till att Socialdemokraterna valde att lägga in en hundra dagarsperiod i de individuella programmen för arbetslösa var att skärpa flyttkraven. Det var själva syftet med reformen att på det sättet öka rörligheten på arbetsmarknaden. Sedan visade det sig att det i praktiken inte kom att fungera, och därför har vi gått ifrån de reglerna.

Om vi ska ha en generös arbetslöshetsförsäkring – och Sverige har förmodligen världens mest generösa arbetslöshetsförsäkring – måste vi också ha en stram administration. I detta ligger att människor måste söka jobb utanför sitt yrkesområde och utanför sitt bostadsområde. Man måste ha en beredskap för rörlighet. Det har regeringen underlättat med en lång rad förändringar: Sänkta skatter, förändringar av a-kassan och inte minst större möjligheter till dubbel bosättning, som kommer vid årsskiftet.

När det gäller uppskoven får jag nog säga att jag är lite mer förvånad över Hillevi Larssons kritik. Att vi räntebelägger uppskov sammanhänger med att vi lever i en globaliserad ekonomi. Våra möjligheter att dra in stora skatteuppskov kommer att avta under de kommande åren. Att bygga ett skattesystem med stora uppskovsmöjligheter är en statsfinansiell risk. Jag är övertygad om att om Socialdemokraterna någonsin återkommer i regeringsställning kommer arbetet med att få kontroll över stora utestående skatteuppskov att fortsätta. Det är en nödvändig omställning av det svenska skattesystemet. Jag kan inte i min föreställningsvärld få in att en socialdemokratisk regering skulle sänka eller avskaffa räntan på uppskoven. Det är i ett globaliseringsperspektiv en åtgärd som framstår som rimlig och nödvändig.

Jag tror inte heller att vi ska överdramatisera vad uppskoven handlar om. För 80 procent av hushållen rör det sig om i storleksordningen 200

kronor i månaden. Man frågar sig om det ska ske någon kompensation. Låt mig bara påpeka att fastighetsskatten har sänkts med 8 miljarder kronor netto. Fastighetsägarkollektivet, och särskilt de som har stora uppskov, har följaktligen fått väsentliga sänkningar av skatterna.

Anf. 26 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag kan konstatera att viss kritik framförs här mot vår, Socialdemokraternas, tidigare politik. Men trots denna kritik går regeringen steget längre. Regeringen förändrar inte den politiken, utan gör det bara mer kännbart för den enskilde.

Jag tycker att det är rimligt att man i alla fall ska få 100 dagar på sig för att söka arbete i sin närregion. Det är bäst också av familjeskäl. Det kan ju få långtgående konsekvenser om den andra har jobb på orten. Ska den personen då också tvingas åka med, eller ska de bo separerade? Det har funnits fall som det där en mamma skildes från sin lilla dotter, som var strax över ett år gammal, och fick pendla 140 mil. Detta kan inte vara rimligt familjepolitiskt, och inte heller arbetsmarknadspolitiskt. Jag tycker att man ska ge människor tid att hitta ett arbete, och många gör det i närregionen.

Om det nu är så viktigt att människor ska flytta från dag ett ändrar man förutsättningarna för den enskilde. Då måste man rimligtvis också öka rörligheten på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden, vilket man inte gör. Det byggs nu allt färre hyresrätter jämfört med tidigare. Det var ett misstag vi gjorde på vår tid då vi inte i tid satte in åtgärder för att bygga hyresrätter. När vi väl gjorde det började det byggas i snabb takt, men tyvärr har den takten nu dragits ned på grund av att regeringen har tagit bort stödet för byggande av hyresrätter.

Räntan på uppskovet blir en kännbar kostnad för den enskilde. Man kan fråga sig om vi vill minska eller öka rörligheten på bostadsmarknaden. Det här minskar rörligheten, och regeringen har inga recept för att öka denna rörlighet. Jag tycker att detta är ett viktigt mål. Rörlighet på arbetsmarknaden och rörlighet på bostadsmarknaden hänger ihop. Det kan jag inte se någonting av i regeringens politik.

Man kan se att de här förändringarna rent fördelningspolitiskt får olyckliga konsekvenser. De som har de allra högst taxerade villorna och som regel också har de högsta inkomsterna har fått förändringar i fastighetsskatten. Många av dem har fått en minskning på tiotusentals kronor per år. Slopade förmögenhetsskatt ger ytterligare klirr i kassan. Det här betalas av de vanliga människorna – bostadsrättsinnehavarna och människor som har radhus och villor som inte är så högt taxerade. Man har kunnat se att 11 procent till och med får en höjd kostnad med de nya reglerna. De 11 procenten är inte de rikaste, utan det är helt vanliga människor. En del av dem lever lite på marginalen.

Det finns flera olika saker här. Boräntorna har också stigit. Det beror inte enbart på regeringens politik, men den har bidragit. Nu säljer man ut SBAB som bevisligen har haft en återhållande effekt på boräntorna. Risken är att det vi hittills har sett bara är början för den enskilde och för de höjda kostnader detta innebär.

Man har tagit bort dämpningsregeln när det gäller taxeringsvärden, och man har tagit bort begränsningsregeln. Tidigare var det så att bara 4

procent av inkomsten fick gå till fastighetsskatt. Nu behåller man det för pensionärer men inte för andra. Det kan slå hårt mot många människor. Man har också tagit bort toppen för beskattningen av tomtvärde på 2 kronor per kvadratmeter.

Tyvärr blir det väldigt kännbart för den enskilde om man lägger ihop försämringarna. Det är också fördelningspolitiskt olyckligt. Den rike kan betala av sin reavinstskatt och slippa den uppskjutna årliga räntan. Det kan inte den som har mindre pengar.

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Hillevi Larsson menar att regeringens politik blir kännbar för hushållen. Jag kan notera att det nog är en helt riktig bedömning. Vi ser de största disponibelinkomstökningarna på 30 år. I dag fick vi statistik som visar att det just är kommunalavtalet och löneökningarna i den sektorn som nu är något högre än i andra sektorer. För första gången på länge stiger kommunalarbetarnas löner snabbare än tjänstemännens.

Det känns naturligtvis för hushållen när de får mer pengar i plånbocken och större möjligheter att själva styra över sitt liv. Det är det som är vårt mål.

Jag vill påpeka för Hillevi Larsson att jag inte kritiserade den tidigare socialdemokratiska regeringen. Beslutet att gå till hundradagarsregeln i a-kassan var ett försök att skärpa kontrollen i a-kassan för att tydliggöra att det är en omställningsförsäkring. Det är ett förslag som jag tyckte var bra. Det har samma syfte som den förändring av reglerna som vi har gjort. Det har visat sig att i många län fungerade inte hundradagarsregeln alls. Vi har län i Ams sökandestatistik där tre fjärdedelar inte har sökt ett jobb utanför sin bostadsort eller sitt yrkesområde. Vi har län där 50 procent över huvud taget inte har sökt ett jobb även om det är ett villkor för att över huvud taget uppbära a-kassa i Sverige. Jag kan gärna ge den tidigare regeringen beröm för att man försökte åtgärda detta, men man lyckades inte.

Det är samma sak när det gäller realisationsvinstbeskattningen. Det var inte en kritik. Jag vill bara påpeka att rörligheten på bostadsmarknaden är viktig därför att den påverkar rörligheten på arbetsmarknaden. Vi har nog tyvärr inte något särskilt starkt belägg för att den skulle påverkas av realisationsvinstbeskattningen. Dels har vi inte något belägg för det i forskning och utvärdering, dels tyder erfarenheterna av den höjning som gjordes 2001 inte på att det hade någon avgörande betydelse för rörligheten på arbetsmarknaden eller för svensk ekonomis funktions sätt. Det var inte så att ens en 33-procentig höjning av realisationsvinstbeskattningen hade några dramatiska konsekvenser på flyttmönstren i Sverige. De påverkades i huvudsak inte alls.

Det är naturligtvis så att människor ska ha goda förutsättningar att söka jobb när de förlorar sitt arbete. Det är därför vi ska ha en bra a-kassa som under den inledande perioden ger en bra inkomsttrygghet och ger människor möjlighet att söka arbete. Det är den logik som a-kassan är konstruerad med. Däremot är det så att om människor fastnar i utanförskap och om a-kassan inte blir en omställningsförsäkring, ja, då är den en väg till ohälsa, psykisk stress, hälsoproblem och en försämrad inkomststandard. Vi vet från mycket omfattande erfarenheter och forskning att arbetslöshet och utanförskap är kostsamt för människor.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Jag är också lite, lite förvånad över logiken i Hillevi Larssons resonemang. Vi har sänkt fastighetsskatten. Vi har tagit bort förmögenhetsskatten – i och för sig på samma sätt som Socialdemokraterna tog bort arvs- och gåvoskatten, vilket påverkade på ungefär samma sätt. Men då menar Hillevi Larsson att fördelningsprofilen i detta är bristfällig, och därför vill hon ta bort räntebeläggningen på uppskoven.

Men jag får nog säga att jag skulle föreställa mig att räntebeläggningen på uppskoven har en närmast identisk fördelningsprofil med förmögenhetsskatt och arvs- och gåvoskatt. Stora uppskov har människor som har gjort stora vinster, mycket stora vinster, på fastighetsmarknaden. De har väldigt sällan knapra ekonomiska förhållanden: ju större vinst och ju större förmögenhet, desto större inkomst. Om Socialdemokraterna nu skulle drabbas av den orimliga ståndpunkten att man ska ta bort räntebeläggningen, ja, då hamnar vi i sitsen att vi ska tillföra 1–2 miljarder till dem som har de största uppskoven, det vill säga de som har den bästa ekonomiska standarden. Det är inte en bra fördelningspolitik i min föreställningsvärld.

Sedan tror jag också att vi måste ta globaliseringen på allvar. Skatteuppskov är någonting som är föråldrat och som vi gradvis kommer att gå ifrån.

Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag tycker att det finns en stor skillnad mellan sloandet av förmögenhetsskatten och den ränta som nu införs. Skillnaden är att förmögenhetsskatten bara drabbar de rikaste medan den här räntan drabbar i princip alla. Det är väldigt vanligt att man till exempel säljer en bostadsrätt, flyttar ihop med någon, bildar familj och då köper en dyrare bostad. Då drabbas man av reavinstskatten och räntan.

Sedan tror jag att räntan egentligen är allvarligare än höjningen av reavinstskatten, för många betalar ju aldrig reavinstskatten under sin livstid, utan det är ju först i ett senare skede – om man skulle köpa en billigare bostad har man ju pengar av den anledningen – som man skulle drabbas av det här.

Men räntan drabbar alla lika, och den drabbar framför allt dem som inte har marginalerna och dem som inte kan betala av reavinstskatten i ett slag och därmed bli av med denna kostnad. Det är som en ytterligare ränta som läggs på utöver boräntan, som i sin tur också drabbar dem som inte har de största förmögenheterna och som inte kan betala av sina boräntor direkt.

Sedan är det också så att även om man har gjort en stor vinst på försäljningen av till exempel sin bostadsrätt så innebär ju inte det att man får väldigt mycket pengar över. Anledningarna till de stora vinsterna är ju huvudsakligen att priserna har ökat väldigt mycket under senare år. Och visst får man den här vinsten, men när man ska köpa en ny bostad har priset på den också stigit, så det blir ju ingenting över. Tvärtom är det ju själva förutsättningen för att över huvud taget kunna byta bostad. Annars hade människor inte kunnat flytta till ett större boende, för då hade man fått betala den här vinstskatten, och sedan är det inga pengar över till att köpa den dyrare bostaden.

Fördelningspolitiskt vidhåller jag att det är ett felaktigt förslag, och framför allt: Det drabbar rörligheten på bostadsmarknaden i en tid då vi borde vidta åtgärder åt andra hållet.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Hillevi Larsson driver nu uppfattningen att räntebeläggningen på uppskoven har en fördelningspolitiskt problematisk effekt. Vi har gjort noggranna undersökningar av detta på Finansdepartementet. Vi har lagt ut samtliga uppskov i de Lindadatabaser som finns och räknat på detta, och det finns helt enkelt inget belägg för den uppfattning som Hillevi Larsson har.

Det är så att man har stora uppskov om man har gjort en stor vinst på bostadsmarknaden. Har man gjort en stor vinst på bostadsmarknaden har man med stor sannolikhet en god ekonomisk standard, en god inkomst och en god förmögenhet. Eftersom detta betalas med en procentandel av uppskovet så är det med mycket stor sannolikhet så att en person som betalar en större summa här har en god ekonomisk standard.

Det är naturligtvis också så att skälet till att vi avskaffar förmögenhetsskatten är att det är en central del av jobbpolitiken. Det är en central del för att skapa en bra struktur för ägande i Sverige, för vi tror att det är viktigt att svenska företag har svenska ägare.

Det var med precis samma motiv som den socialdemokratiska regeringen helt riktigt och klokt avskaffade arvs- och gåvoskatten. Det fanns, precis som när det gällde arvs- och gåvoskatten ett ytterligare motiv, och det är att skatten var djupt godtycklig. Det faktum att några av Sveriges allra rikaste människor hade skattebefriats när det gällde förmögenhetsskatt av den socialdemokratiska regeringen undergrävde legitimiteten för den skatten. Det är inte rimligt att äldre människor som har betalat av sitt hus drabbas av förmögenhetsskatt medan människor som äger miljardtillgångna är undantagna från den. Det är en orimlighet, och därför var den skatten på väg ut och hade förlorat sin legitimitet.

Jag är övertygad om att vi nu går mot en alltmer rörlig arbetsmarknad. Kombinationen av att utanförskapet nu pressas tillbaka med 165 000 det senaste året, att jobben kommer i betydande utsträckning och att vi har en större tydlighet i arbetslinjen i socialförsäkringarna och skattesystemet kommer att bidra till en rörligare arbetsmarknad och därmed också en bättre fungerande arbetsmarknad.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2007/08:187 om regleringsbrev till SCB och ULF

Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Lennart Levi har frågat mig om anslagsförstärkningen i budgetpropositionen för Undersökningen av levnadsförhållanden, ULF, ska möjliggöra ett fortsatt genomförande med hittillsvarande ambitionsnivå, samtidigt som EU-länderna genomför en gemensam inkomst- och

levnadsnivåundersökning, EU-SILC. Levi frågar även om jag kommer att markera detta i regleringsbrevet till Statistiska centralbyrån, SCB.

Det är avgörande att den statistik som forskare och beslutsfattare är i behov av håller en god kvalitet. Jag tycker därför att det är viktigt att frågan om kvalitet diskuteras.

ULF-undersökningen har genomförts årligen sedan 1970-talet. Sedan 2004 ska Sverige genomföra den EU-gemensamma undersökningen SILC. SILC har många likheter med ULF vilket givit SCB möjlighet att samordna dessa till en gemensam undersökning. SCB:s utgångspunkt är att alla välfärdskomponenter från ULF ska finnas kvar och att länkning möjliggör fortsatta tidsjämförelser. SCB anser att kvaliteten kommer att kunna bibehållas. SCB anser även att en modernisering av ULF-undersökningen är nödvändig. Nuvarande metoder medför svårigheter i kvalitetssäkringshänseende.

Den föreslagna ekonomiska förstärkningen syftar till att både permanenta Barn-ULF och förstärka urvalet i ULF med fler individer för att på bättre sätt kunna analysera till exempel regionala skillnader, skillnader mellan könen och olika etniska bakgrunder. Detta är en viktig ambitionshöjning i undersökningarna av levnadsförhållandena i riket. SILC ger oss möjlighet att jämföra levnadsförhållandena i Sverige med övriga europeiska länder. Sammantaget kommer levnadsförhållandena i Sverige fortsatt att kunna belysas på ett bra sätt.

Av SCB:s regleringsbrev framgår regeringens krav på en statistik med god kvalitet och en effektiv statistikproduktion. Jag har fullt förtroende för SCB:s förmåga att göra prioriteringar inom befintliga ekonomiska ramar, givet regeringens övergripande prioriteringar.

Anf. 31 LENNART LEVI (c):

Fru talman! Tack för det här svaret, finansministern, kanske speciellt för betoningen av hur viktigt det är att frågor om kvalitet diskuteras. Det är exakt det jag ber att få göra i det här inlägget.

Den viktigaste förändringen genom tillkomsten av SILC är införande av telefonintervjuer som ersätter besöksintervjuer. Om jag besöker Anders Borg, sitter ned över en kopp kaffe och får tillfälle att prata med honom en timme kan han berätta mycket utförligt för mig svaret på en lång rad olika frågor. I en telefonintervju är det betydligt svårare. Att sitta en timme i telefon är det möjligen några tonåringar som gör, men inte särskilt många andra.

Alltså: Telefonintervjuerna måste vara kortare. Det är en svaghet. Frågorna måste vara enklare. Det är en annan svaghet. Det är svårt att fråga om känslig information. Det är en tredje svaghet. Om man ändå gör det är risken avsevärd för så kallad utmattning, att den svarande till slut ger upp eller att man vägrar svara.

Allt detta sammanfattat betyder risk för kvalitetsförlust och risk för jämförbarhetsförlust. Man kan inte jämföra statistiken från de första 30 åren, från 1970 och framöver, med den som kommer från och med 2008.

Är det enbart jag som tycker så? Nej, det är det inte. Viktiga statistik-användare tycker likadant. Jag kan här speciellt nämna Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet och elva professorer i en debattartikel. Båda materialen är bifogade interpellationen. Det framgår av texten i interpel-

lationen, och jag delar den kritiska uppfattning som Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet och de elva professorerna gett uttryck för.

Det finns ytterligare aktörer som är oroad. En är Statistiska centralbyråns eget vetenskapliga råd. Även de har uttryckt oro över att den förändring som är föreslagen kan medföra kvalitetsförluster. Statistiska centralbyråns programråd är också oroad. Jag delar även den oron. Jag ser med intresse fram emot att få höra om jag lyckats oroa finansministern.

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Lennart Levi väcker viktiga frågor. Vi vill ha ett väl fungerande välfärdssamhälle och en väl fungerande välfärdsstat i Sverige där vi kan erbjuda unga människor, äldre och andra goda levnadsvillkor. Då är det viktigt att vi har en bra och bred statistisk grund för den diskussionen. Inte minst tror jag att den så kallade Barn-ULF som genomförts har gett oss nya kunskaper om hur barn och ungdomar upplever sin uppväxt och under vilka välfärdsförhållanden de lever.

Jag får erkänna att för mig är frågeställningen om telefonintervjuer och personliga intervjuer en fråga som rimligen ligger på verket. Jag har inte alls de djupa kunskaper i ämnet som Lennart Levi besitter. Det är ett område som jag själv aldrig har varit i närheten av. Men det måste ändå vara min grundläggande syn på myndighetsstyrning att vi ger myndigheter anslag, uppställer mål om kvalitet, säkerhet, effektivitet och en god service, att vi sedan följer upp det och att vi i regleringsbrev tydliggör uppdraget men att vi inte i detalj styr verksamheten på våra verk.

Jag ska samtidigt säga att Lennart Levi naturligtvis har väckt en känsla av oro hos mig i den här frågan. Det talar för att vi noga ska följa och se hur utvecklingen sker. Men jag tror att utgångspunkten måste vara att Statistiska centralbyrån har ett eget och självständigt ansvar för kvaliteten i statistiken. Och även om det finns en oro måste jag säga att i grunden har jag ett stort förtroende för Statistiska centralbyrån och den verksamhet de bedriver.

Vi kommer att följa dessa frågor noga. Det statistiska arbetet är en viktig grund för vår viktiga välfärdspolitik.

Anf. 33 LENNART LEVI (c):

Fru talman! Om jag drabbas av en infektion och får hög feber behöver temperaturen mätas. Om en termometer är graderad i Celsius och en annan i Fahrenheit finns det möjlighet att översätta, men att översätta från besöksintervjuer till telefonintervjuer, även med så kallad länkning som finansministern framhåller i sitt svar, är lite knepigt. Det är saker som hör hemma i den högre skolan i den akademiska diskussionen.

Jag känner, ganska starkt till och med, att SCB är i färd med att fatta fel beslut. Jag har stort förtroende för SCB. Jag älskar SCB. Det är underbart att SBC finns, och jag vill önska dem all fortsatt framgång. Men jag undrar varför SCB inte har kallat till en användarkonferens. Varför är inte de som använder SCB:s ULF-data inbjudna att yttra sig över vilka effekter den här metodändringen kan få? Varför har SCB inte rådfrågat Rådet för den offentliga statistiken? SCB har tillgång till båda dessa enheter och kan mycket lätt få deras uppfattning om vad den här förändringen skulle innebära.

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

Jag har ett intryck av att SCB oroar sig för att ytterligare oro ska markeras från viktiga aktörer och att de därför vill genomföra en inte helt genomtänkt förändring i fred.

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det ligger mycket i det Lennart Levi säger. Det är viktigt att vi har möjligheter att följa befolkningens välfärdsutveckling. Man kan diskutera besöksintervjuer och telefonintervjuer, men man kan också konstatera att en viktig vinst med den inriktning SCB nu driver verksamheten med är att vi får bredare undersökningar som når fler personer. Det gör att vi när det till exempel gäller barn, människor med olika härkomst och i olika regioner har en något bredare information, vilket naturligtvis är av stort värde.

Min känsla och övertygelse är att SCB:s verksamhet präglas av hög kvalitet och stor professionell kompetens på statistikområdet.

Lennart Levi tar upp frågan om en användarkonferens. Jag måste nog retirera in bakom hur vi vill styra myndigheter och verk i Sverige. Regeringen ska ha en generell politik om hög servicegrad, god effektivitet, bra kostnadseffektivitet och hög grad av rättssäkerhet i det arbete som bedrivs. Vi ska tydliggöra målen för de enskilda verken i regleringsbrev och i myndighetsförordningar, men vi ska inte i detalj styra hur man lägger upp den dagliga och veckovisa verksamheten på verken.

Jag kan säga till Lennart Levi att vi noga ska följa frågan. Det finns en oro som Lennart Levi ger uttryck för och som också framkommit i andra sammanhang som ger oss anledning att noga följa detta. Men det måste i grunden vara ett ansvar för Statistiska centralbyrån.

Anf. 35 LENNART LEVI (c):

Fru talman! Det är en beundransvärd egenskap att visa förtroende för folk. Jag gratulerar finansministern till den egenskapen, men ibland måste man vara skeptisk och ibland måste man ifrågasätta. Jag är ganska van från universitetsvärlden att göra just det även när det gäller människor som jag gillar och beundrar.

I finansministerns svar ser jag att regeringens krav på en statistik med god kvalitet kommer att framgå av SCB:s regleringsbrev. Det har finansministern även sagt muntligen nu.

I min värld, den medicinska världen, är det logiskt att be om en *second opinion* om jag ska genomgå en behandling och en rad experter anmäler avvikande mening om den behandlingens effekter. Det är en sådan som jag ber finansministern och Finansdepartementet att överväga. Man kan till exempel tillsätta en interdepartemental arbetsgrupp som får till uppgift att hålla ett noggrant öga på vad Statistiska centralbyrån fattar för beslut på den här speciella punkten. Det gäller inte en detaljstyrning dag för dag, vecka för vecka. Det gäller något som byggts upp till en kostnad av ungefär ½ miljard kronor, som fungerat i över 35 år och som beundrats världen över för sin höga kvalitet. Då ska inte en avdelningschef på egen hand få fingra på detta mot experternas avrådan.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag tror att det är en god mänsklig egenskap att visa förtroende för människor. Jag har naturligtvis också mycket stort förtroende

för Lennart Levi och inte minst för hans kompetens i de här frågorna. Vi vill ha god kvalitet på den offentliga statistiken. Jag vill ändå understryka att det i grunden är SCB:s sak att pröva.

Om jag kommer till en läkare och upplever att jag är bekymrad över den behandling jag får går jag inte i första hand till Karolinska sjukhusets ledning och framför allt inte till Göran Hägglund som är socialminister, utan då går jag till en annan läkare. Sedan får de som är ansvariga för detta pröva detta på det sätt som ska ske.

SCB är ansvarig för statistiken. Jag är ansvarig för att ge dem medel, sätta upp mål, ge en övergripande myndighetsstyrning och noggrant följa verksamheten.

Den oro som Lennart Levi och andra mycket kompetenta personer på detta område har gett uttryck för ger oss anledning att särskilt noga följa utvecklingen på det här området. Men den grundläggande hållningen från regeringens sida är att detta är Statistiska centralbyråns ansvar.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:188 om åtgärder för att förhindra skattefusk och svartjobb

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Marie Engström har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att, i syfte att förhindra skattefusk och svartjobb, vidga kraven på att det ska finnas personalliggare och utöka möjligheterna för Skatteverket att göra oanmälda kontrollbesök.

Systemet med personalliggare i restauranger och hos frisörer har varit i kraft i mindre än ett år. Skatteverket har i uppdrag att utvärdera systemet och redovisa resultatet i samband med årsredovisningen i februari 2008.

Redan nu har jag fått indikationer på att systemet varit mycket framgångsrikt. Jag kan också nämna att företrädare för olika branscher har tagit kontakt med regeringen och anmält intresse av att få ingå i systemet.

Regeringen avser att i samband med utvärderingen ta ställning till om systemet behöver modifieras och om det finns skäl att utöka det till andra branscher.

Anf. 38 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag och Anders Borg har tidigare debatterat frågor om skattefusk. Jag vet inte vilken gång i ordningen det är vi står i talarstolar-na.

Jag har många gånger känt att jag har ställt frågan till Anders Borg om vilka åtgärder regeringen vill vidta för att förhindra svartjobb och fusk men att jag sällan fått ett konkret svar. Därför gjorde jag så den här gången att jag tog några väldigt konkreta förslag till åtgärder som finansministern faktiskt har möjlighet att svara ja eller nej på. Jag tänkte att det kanske skulle vara lite lättare. Det kanske skulle underlätta debatten lite grann. Den tenderar annars att sväva ut och handla om lite andra saker.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Det jag har tagit upp gäller personalliggare, som vi redan har fattat beslut om ska finnas i restaurangbranschen och inom taxirörelsen. Den utvärdering som Skatteverket hittills har gjort visar också att man faktiskt har kunnat göra en lång rad svartjobb till vita genom detta. Man pratar om runt 4 000 jobb. Man visar också att underlaget för redovisning av arbetsgivaravgifter och skatter har ökat. Här har man nämnt ett ungefärligt belopp på 600 miljoner kronor.

Det som kanske är unikt i det här sammanhanget är att man också har branscherna som omfattas med sig. Det är inte minst viktigt att ta fasta på. Samma sak gäller ju de oanmälda besök som Skatteverket numera får göra för att kontrollera att den här regeln efterlevs.

Sedan vill jag prata om det som jag tycker är ett ganska unikt läge, när olika branscher, till exempel Byggbranschen i samverkan, som de kallar sig, kommer med en lång rad förslag och vad jag förstår, också utifrån det svar jag har fått, uppvakter regeringen och vill att regeringen ska vidga de här möjligheterna. Det är väl i någon mening unikt när ni får de här kraven utifrån, där man ibland snarare tycker att man omgärdas av för mycket regelsystem och så vidare. Varför inte ta chansen nu och visa på att ni i regeringen kan fatta beslut om de här frågorna? Varför måste ni invänta Skatteverkets årsredovisning som kommer i februari nästa år? Det är faktiskt viktigt att någonting görs väldigt snabbt.

Jag ska ställa en fråga till. Kan det vara så att regeringen själv kan vara negativt inställd till de här åtgärderna? Allianspartierna var inte så positiva förra mandatperioden när vi genomförde reglerna om personalliggare. Kan det finnas någonting i botten här?

Sedan skulle jag också vilja säga att regeringen brukar vara stolt över att ni genomför så väldigt många förslag. Varför ska ni vänta med just det här förslaget, som faktiskt har mycket stor acceptans hos dem som kommer att omfattas och även har stor betydelse för att komma åt skattefusk och svartjobb?

Anf. 39 FREDRIK OLOVSSON (s):

Fru talman! Jag vill rikta ett tack till Marie Engström som har skrivit ytterligare en mycket angelägen interpellation.

Vi har haft en ganska intensiv debatt om skattefusk på senare tid. Det har handlat om fusk både inom regeringen och i samhället runt omkring. Vi har fått en skattefuskarta av Skatteverket som visar att skattefusket rör sig om ungefär 130 miljarder kronor, pengar som alltså inte kommer in till vår gemensamma kassa och som inte kan användas till välfärd eller för den delen kanske skattesänkningar, som finansministern kan vara intresserad av.

Vi har också fått lära oss när vi jämför skattefusket med bidragsfusk, alltså fusk i förmånssystemen, att skattefusket är ungefär fem sex gånger så stort. Därför är det förvånande att regeringen har så få åtgärder på just skatteområdet. Tvärtom tar man bort pengar från Skatteverket. Man sparar på den myndighet som har som sitt ansvar att se till att skattepengarna kommer in.

Samtidigt får Försäkringskassan nya resurser för att jaga dem som finns i våra trygghetssystem. Förskollärare ska engageras för att rapportera frånvaro så att föräldrarna inte kan fuska med föräldraförsäkringen. I

väntrummen på läkarmottagningarna ska man numera sitta för att få ett sjukintyg från första dagen.

Jag tycker att det är riktigt att vara hård när det gäller kontrollen av dem som använder sig av förmånssystemen. Men det gäller att vara lika hård när det handlar om skattefusk. Där blir det nu inga förslag från regeringen. I stället blir det nedskärningar på Skatteverket, och i finansplanen skrivs inte ett ord om skattefusk.

Förra gången finansministern lade fram en finansplan dröjde det sig väl kvar några formuleringar från tidigare socialdemokratiska regeringar som skrivit om hur man skulle komma till rätta med skattefusk. Men när finansministern verkligen fick tid att skriva sin egen plan åkte alla formuleringar om skattefusk bort. Däremot står det förstås en hel del om förmånfusket.

Man kan undra lite grann över balansen i regeringens politik på det här området när så stor energi läggs på och mer pengar används för att jaga dem som finns i trygghetssystemen än att se till att de som ska betala skatt betalar rätt skatt. Den här balansen skulle bli lite bättre om finansministern lyssnade både till oppositionen, till de förslag som Marie Engström har presenterat i sin interpellation, och till alla dem runt om i samhället som jobbar väldigt aktivt med de här frågorna. Flera av de så kallade kontantbranscherna – det kan handla om bygg, hotell och restaurang, taxi och så vidare – har väldigt många bra och konkreta förslag.

Jag tycker att det är hög tid att finansministern lyssnar på oss som är engagerade i de här frågorna och också kanske ser till att det blir Skatteverket som får lite mer pengar och inte bara Försäkringskassan. Då får vi en bättre balans i den här diskussionen, en balans som jag tror är väldigt viktig för att människor ska känna förtroende för att vi behandlar alla lika, oavsett om man sysslar med skattefusk eller finns i trygghetssystemen trots att man kanske inte alltid borde vara där.

Anf. 40 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Det som har skett på det här området är ju ingenting nytt. Myglet och fiflet har funnits i många år. Det som har tillåtits av tidigare regeringar är en form av värdeglidning som egentligen är den viktiga frågan att försöka ändra. Vi får försöka styra om så att människor bättre inser varför man ska betala skatt, vad man får för skatten och så vidare.

Vi kan konstatera att de åtgärdsprogram som tidigare regeringar har vidtagit mer har haft karaktären av att tillsätta skattepolis för att jaga fusket än att egentligen angripa grundproblemet.

Fredrik Olovsson tar upp att regeringen nu tar bort pengar från Skatteverket. Vad som egentligen sker är att det projekt som Socialdemokraterna tillsatte som var aviserat att upphöra i och med utgången av 2007 nu också upphör. Så det är inget konstigt att de pengarna nu försvinner. Det är också intressant att notera att generaldirektören för Skatteverket uttrycker att man klarar 2008 med de resurser man har. Därför förvånar det mig lite grann att man framhåller att regeringen har tagit bort pengarna. Det är faktiskt behovet som ska styra tilldelningen av resurser.

Marie Engström tar i sin interpellation upp att de månatliga inbetalningarna av skatter och arbetsgivaravgifter tydligare ska kopplas till den individ som inbetalningen avser. Jag tycker att det är en intressant utveckling. Den frågan har vi drivit från alliansen under föregående period.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Det vore kanske inte fel att redovisa på lönerapporter och så vidare vad man betalar in för att öka tydligheten, för att jag ska veta vad jag som anställd egentligen kostar. Samtidigt innebär det här i förlängningen att man också måste redovisa vad jag egentligen får för det jag betalar in.

Jag brukar ta exemplet med matkassen, som en människa som har 20 000 kronor i inkomst köper, som kostar 300 kronor. Egentligen betalar den människan 592 kronor för den matkassen. Då ställer sig givetvis envar frågan: Vad får jag för den merkostnaden?

Det här måste vi som politiker tydliggöra. Här måste samhället tydliggöra att det faktiskt är någonting jag betalar till. Om fler fifflar och inte betalar sin skatt och så vidare innebär det att den här merkostnaden ökar. Ju fler som betalar till samhället och ju mer vi minskar fifflat, desto mindre merkostnad är det. Då kan vi också sänka skatterna. Vi kan öka utrymmet för varje individ, så att de har mer pengar att röra sig med.

Det är den formen av värdeförändring vi måste få in i tänkandet, kanske mer än att huvudsakligen diskutera hur många skattepoliserna vi ska ha.

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Marie Engströms fråga rör det viktiga området om hur vi ska bekämpa skattefusk och skatteundandragande. Där har regeringen varit mycket offensiv. Vi har presenterat åtgärder som gör det enklare att göra rätt för sig. Det handlar om att införa hushållsavdrag och om en lång rad andra förslag när det gäller tjänster som hushållen ofta konsumerar och branscher där vi har haft en betydande svart sektor.

Vi har gjort betydande specifika åtgärder som gäller byggmoms, kasakrav och för den delen personalliggare. Vi har arbetat vidare med förenklingar, inte minst med utgångspunkt från det viktiga arbete Skatteverket har presenterat.

När det gäller personalliggarna vill jag ändå påpeka att det förslag som den tidigare riksdagsmajoriteten tog fram väckte en mycket stark kritik från inte minst de berörda branscherna för att det skulle leda till alltför mycket byråkrati, alltför mycket krångel. Vi har försökt anpassa förslaget. Vi har även upplevt att Skatteverket har gjort betydande insatser när det gäller förenklingar. Då har vi hamnat i en situation som är mycket bra.

Jag har egna erfarenheter från branschen som gör att jag med tydlighet kan säga att det här är ett system som även fungerar bra på mindre företag. Vi har från branschorganisationerna tydliga signaler om att det är ett system som man uppskattar och som har visat sig vara mindre krångligt än vad man hade räknat med.

Nu måste vi ändå basera politiken på lite ordning och reda och på lite kontroller och lite formella utvärderingar, så att vi inte bara läser tidningen och sedan ändrar lite i sättet vi jobbar på.

Skatteverket ska göra en ordentlig utvärdering. Det påverkar naturligtvis inte tidsaspekten därför att ska förändringar träda i kraft i skattelagstiftningen på det här området gäller årsskiftena som norm. Men vi ska naturligtvis titta på Skatteverkets viktiga arbete på det här området och se vad som möjligtvis kan göras.

När det gäller Fredrik Olovssons debattinlägg vill jag ändå påpeka att den förskjutning som har skett i synen på skattemoralen inte inleddes

hösten 2006. Vi kan naturligtvis föra en noggrann och genomgående debatt om vad som har hänt under olika regeringsperioder och med olika statsråd och partisekreterare, och vad det nu rör sig om, som på olika sätt har hanterat offentliga medel och skatter och på vilket sätt det har bidragit till den allmänna skattedebatten. Men jag tror att vi ska föra den här debatten utifrån utgångspunkten att vi alla är för en god skattemoral och att enskilda människor inte är perfekta utan har fel och brister. De ska naturligtvis beklaga misstag och ställa till rätta. Men om man har utgångspunkten att det här är ett nytt fenomen tror jag att man gör debatten en tjänst.

När det sedan gäller bidragsfusk kontra skattefusk är det naturligtvis lika viktigt och lika problematiskt att vidta åtgärder mot detta. När det gäller skatter och bidrag ska man dock komma ihåg att skatterna omfattar 1 500 miljarder, och de bidragssystem vi talar om omfattar avsevärt mindre belopp. De system som det framför allt handlar om, sjukförsäkring, tillfällig föräldrapenning och a-kassa, är system som inte tillnärmelsevis omfattar lika stora belopp som skattesystemet.

Men det ligger någonting i det Fredrik Olovsson säger därför att det är också på det sättet vi arbetar. Det vi gör med bidragsbrottslagen är att vi tar vår utgångspunkt i den lagstiftning som gäller på skattesidan, och då är det viktigt att man har ett likartat regelverk.

Sedan vill jag också påpeka att en grundläggande utgångspunkt i vår syn på skatter och moral kommer från det som Jörgen Johansson påpekar, nämligen sambandet mellan välfärd och skatter. Upplever människor att de berövas viktig samhällsservice och ändå får betala höga skatter faller legitimiteten för skattesystemet. Upplever människor att de får en god välfärd och en god service och att skatterna har ett stort värde för dem i termer av äldreomsorg och sjukvård av god kvalitet påverkar det skattemoralen. Här har vi ett gemensamt ansvar för att vårda vårt skattesystem, våra skattebaser men också våra välfärdssystem.

Anf. 42 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag tänkte faktiskt börja med det Anders Borg sade om kontroll, om ordning och reda och om att ha bra underlag innan man fattar beslut. Det tycker jag låter sympatiskt. Det är nog en väldigt bra inställning.

Men jag noterar att det enda konkreta svar som jag egentligen fick var hänvisningen till införandet av hushållsavdrag. Där tycker jag att man kan prata om allt annat än kontroll och ordning och reda.

Jag vill då hänvisa till de avslöjanden som har gjorts. Vi kanske inte bara ska prata om vad som står i tidningen eller vad Ekot säger och gör. Men man har ändå ringt upp ett antal företag som befinner sig i städbranschen, och de har varit villiga att skriva någonting annat på fakturan för att ge köparen möjlighet att få skatteavdrag.

DN skrev också om några fakturor som Skatteverket nu har visat upp för att påvisa vilket fusk det här kan bidra till. På några fakturor stod det att en trädfällning kunde kosta 300 kronor och att klippning av en gräsmatta kunde kosta 8 000 kronor, allt i mening att undandra sig skatt.

Ja, det är möjligt att branschen var kritisk till att börja med när vi införde det här. Jag vet att det också var flera ledamöter på den borgerliga sidan här i kammaren som var kritiska. Men för bara några veckor sedan

arrangerade Skatteverket en seminariedag där förutom Skatteverket en lång rad företrädare för branscher som är intresserade av att jobba med de här frågorna nästan samfällt ställde sig bakom den här typen av förslag som jag har tagit upp i min interpellation.

Jag tycker fortfarande att regeringen på något sätt missar chansen om man inte väldigt snart kommer till skott och inför de här reglerna.

Jag är väldigt förvånad över det resonemang som finansministern för. Nu ska det helt plötsligt finnas väldigt omfattande underlag för beslut. Det finns ju så många beslut som ni har hastat igenom i den här kammaren. I skatteutskottet har vi kanske någonstans mellan tio och femton debatter före jul för att kunna sjösätta allting som ni föreslår. Och jag tycker att jag har sett det ena tvivelaktiga underlaget efter det andra allteftersom debatterna går.

Sedan skulle jag vilja kommentera Jörgen Johanssons inlägg, om jag har möjlighet till det. Apropos att jag tycker att man ska redovisa per person vid inbetalning av skatter och avgifter börjar Jörgen Johansson prata om lönerapporter. Det är väl något helt annat. Jag avser den månatliga inbetalning av skatter och avgifter som görs till Skatteverket. I dag betalas ofta en klumpsumma in där det inte går att utläsa vilka personer som avses. Jag tolkar att Jörgen Johansson pratar om den lönerapport som den anställde får en gång om året.

Jag tycker att Anders Borgs argumentation inte håller på något sätt.

Anf. 43 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Jag ska också börja med att kommentera Jörgen Johansson. Jag blev lite förvånad när han sade att Skatteverket har gett uttryck för att man inte vill ha mer pengar. Det vill man visst, inte minst i den verksamhet som verkligen innehåller mycket skattefusk. Det är den internationella dimensionen där det finns olika upplägg och sätt att komma undan miljardbelopp. Där vill man verkligen ha mer resurser för att komma till rätta med detta, men man får inte det av regeringen.

Anders Borg återkommer till frågan om hushållsnära tjänster. Det verkar vara det stora numret för att komma till rätta med skattefusk. Där har Marie Engström tydligt visat att man öppnar för nya former av fusk med fakturor och annat. Ekots undersökning och de rapporter vi har fått från Skatteverket tyder på det. Det fuskas på ett nytt sätt. Dessutom har finansministern och regeringen sett till att man numera kan göra avdrag för hushållstjänster som man har köpt någon annanstans i Europa. Om man har ett grillparty i sommarhuset på franska Rivieran är det öppet att göra avdrag för det mot den svenska skatten. Det blir naturligtvis oerhört komplicerat för Skatteverket att kontrollera den typen av konsumtion som man sedan gör avdrag för i Sverige.

Det finns en hel del i övrigt att önska när det gäller de förslag som finansministern har lagt fram, till exempel om hushållsnära tjänster. Om finansministern hade gjort ett lite grundligare jobb med underlagen och tagit reda på fakta kanske vi hade sluppit den typen av nytt skattefusk som det här nya systemet ger upphov till.

Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Återigen tar Fredrik Olovsson upp anslaget till Skatteverket. Jag noterar trots allt att de pengar som verket hade fått tilldelat

gällde ett projekt. Projektet utgår i och med 2007 års utgång. I och med det har också förvaltningen varit medveten om att pengarna skulle försvinna.

Jag förmodar att Fredrik Olovsson har en viss kommunal erfarenhet. Var finns den förvaltning i detta land, inom kommuner och inom lands-ting eller var det vara mån- de, som inte vill ha mer pengar? De finns hela tiden. Det gäller att hitta den goda avvägningen så att man får bästa utfall. Behovet ska styra vad gäller tilldelningen.

Generaldirektören för Skatteverket har sagt att den anslagsnivå som verket har inför nästa år är nog. Verket klarar verksamheten. Däremot kan verket skönja problem inför 2009, men de får tas upp nästa år.

Marie Engström säger att vi har hafs- at igenom en massa propositioner i riksdagen. Jag delar inte den uppfattningen. Jag tycker att vi har haft seriösa debatter och inte på något sätt har hafs- at igenom de frågeställningar som vi har haft uppe.

Varför jag lyfte fram diskussionen på individnivå, nämligen att i lönebeskeden göra en redovisning, är för att jag tror att det är på individnivå vi måste börja för att stävja skattefusk. Det är inte direkt på företagsnivå. Får vi alla individer att inse nyttan av att betala skatter får vi det också att fungera i hela kedjan. Individen är utgångsläget. Det är underi- frånperspektivet även i det här sammanhanget.

Alla goda insatser behövs. Majoritetens åsikter och oppositionens åsikter, näringslivet och facken – alla ställer faktiskt upp i arbetet med att få bort svartjobben och höja legitimiteten för skattesystemet.

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt oss börja med att konstatera att den här regeringen har gjort mycket när det gäller att åtgärda skattefusk och skatteundvi- kande. Det gäller personalliggarna, den omvända momsföringen i bygg- branschen, kassakraven och vårt omfattande arbete mot skattefusk inom EU. Det var några av de saker jag framhöll i mitt inlägg. Jag nämnde också naturligtvis hushållstjänster, men Fredrik Olovsson uppfattade det uppenbarligen som att då handlade hela inlägget om detta.

Låt mig få vara tydlig i frågan om personalliggarna. Det är det här som tyvärr är lite vänstersidans problem. När vi gör förändringar i fråga om personalliggarna lyssnar vi på branschen. Vi tar till oss SHR:s kritik. Vi har omfattande diskussioner med Skatteverket för att göra detta på ett bra och enkelt sätt som företagen uppskattar och kan hantera. Då för- svann det starka och massiva motståndet när vänstermajoriteten ville genomföra ett liknande förslag. Det är så vi måste jobba. Vi ska gå fram med förändringar som minskar möjligheterna till skatteundandragande och skattefusk, men vi måste också se till att vi har ett regelverk och ett handhavande som våra företag kan hantera.

Jag vill gärna understryka för Marie Engström att vi inte ska över- driva oenigheten i kammaren. Vi är överens om värdet av personallig- gare. Jag antar att vi är överens om värdet av omvänd momsföring, om kassakrav och ett fortsatt arbete mot skattefusk på EU-nivå. Jag förestäl- ler mig också att vi i stor utsträckning är överens om att förenkla regel- verket i enlighet med vad Skatteverket har sagt när det gäller väntjänster. Vi är säkert också överens om att gå vidare med branschspecifik regle- ring för att undvika skatteundandraganden.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Sedan var det frågan om Skatteverkets resurser. Vi måste ändå konstatera att det faktum att vi nu avskaffar Sveriges kanske mest komplicerade, krångliga och skatteplaneringsmotiverande skatt, nämligen förmögenhetsskatten, frigör resurser för Skatteverket. Skatteverket får, precis som för alla myndigheter de senaste 20 åren, sitt anslag satt utifrån pris- och löneomräkningsnormer som inte har förändrats. Alla verk, myndigheter och departement i Sverige vill ha mer resurser för sin verksamhet. Det har jag stor respekt för. Det gäller Skatteverket, men det gäller också den minsta vårdcentralen och skolan i någon kommun. Vi kan inte hantera offentliga budgetar så att vi säger ja till alla önskemål som finns. Vi ska naturligtvis prioritera Skatteverkets verksamhet utifrån den gängse budgetprocess som kommer att ske i sedvanlig ordning till hösten.

Anf. 46 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Det skulle kanske vara lite mer klädsamt att inte använda så stora ord om regeringens åtgärder för att komma till rätta med skattefusk. Omvänd momsföring, starkare kassakrav och personalliggare var beslut som fattades under förra mandatperioden. Den omvända byggmomsen kunde inte sjösättas förrän EU-kommissionen hade gett klartecken till förslaget. Vi kan väl placera rätt sak vid rätt tillfälle.

Men detta är inte det viktigaste i den här interpellationsdebatten. Det viktigaste är att genomföra de konkreta förslag som jag skrev om i interpellationen. Jag inledde debatten med att berätta att jag skrev interpellationen därför att det är så lätt att vi hamnar i stora, svepande diskussioner om varför eller om vi satsar för mycket på det ena eller för lite på det andra. Nu vill jag med denna interpellation ha en konkret diskussion om de frågorna.

Jag har i och för sig redan fått svar av Anders Borg. Jag kan nästan bara beklaga att det inte finns en större ambition. Jag har full respekt för att man vill ha ett bra beslutsunderlag, men jag vidhåller ändå att man försitter en bra chans – inte minst därför att man har en så stor acceptans hos alla dem som kommer att omfattas av de nya reglerna i branschen.

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Riksdagens talarstolar står inte mer än 2 ½ meter från varandra. Ändå känns det som att vi inte riktigt når fram till varandra. Här är vi i huvudsak eniga om de åtgärder regeringen har genomfört, i flera fall med ett förarbete från den tidigare majoriteten. Vi är eniga om personalliggarnas effekter, och vi är eniga om värdet av att arbeta vidare med detta. Då är Marie Engströms slutsats att vi står långt från varandra.

Jag måste säga att jag inte riktigt kan se att det förhåller sig på det sättet, utan det finns en stark gemenskap i fråga om att vi ska underlätta Skatteverkets arbete med ett bra och enkelt regelverk och tydliga kontroller.

När det gäller tidsaspekten kan jag inte heller underlåta att påpeka att om det finns så många fantastiska åtgärder, som Marie Engström nu ser att vi kan genomföra med en enorm hastighet, varför kunde inte allt detta genomföras under de åtta år vi hade vänstermajoritet?

Omvänd momsföring, kassakrav och personalliggare är saker som har genomförts av en borgerlig regering under ett år, medan vi hade en vänsterregering under tolv år, med Vänsterpartiets medverkan i åtta år, som inte gjorde detta.

Om man ska mäta kraften i arbetet – vi ska absolut inte ta till några överord – vill jag påpeka att vi har gjort en del. Jag vill också framhålla för Marie Engström att det jag framhöll i mitt förra anförande är just detta att vi inte ska överdriva oenigheten när vi i praktiken är överens om inriktningen och målsättningarna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2007/08:175 om jämställdhet

Anf. 48 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ge män och kvinnor samma ekonomiska möjligheter och att kvinnor ska få samma möjligheter som män att arbeta heltid. Vidare vill Carina Adolfsson Elgestam veta vilka åtgärder jag avser att vidta för att fler män än i dag ska ta ut en större del av föräldraförskringen.

Inledningsvis vill jag säga att jag delar Carina Adolfsson Elgestams uppfattning att det är viktigt att både kvinnor och män har samma ekonomiska möjligheter. Regeringens politik inriktas på att motverka system som konserverar fördelningen av makt och resurser ur ett könsperspektiv.

Att kvinnor och män har samma möjligheter till betalt arbete är en grundläggande jämställdhetsfråga, och ett eget arbete utgör grunden för ekonomisk självständighet. Utgångspunkten för regeringens politik är, och har hela tiden varit, att stärka arbetslinjen. Fler människor – både kvinnor och män – måste komma in på arbetsmarknaden, och fler måste få möjlighet att arbeta heltid. De reformer som regeringen genomfört inom arbetsmarknadspolitik leder till att både sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och göra det mer lönsamt att gå från deltids- till heltidsarbete. Detta gäller särskilt kvinnor, som i större utsträckning än män är arbetslösa på deltid.

Den jämställdhetsbonus som kommer att införas nästa år syftar till att öka familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt och förbättra förutsättningarna för jämställdhet både i familjelivet och i arbetslivet. Vidare innebär den sänkta skatten på hushållstjänster dels bättre förutsättningar för familjer att köpa tjänster som underlättar vardagen, dels bättre möjligheter för de kvinnor och män som vill öka sin arbetstid.

De reformer jag tagit upp här utgör exempel på hur regeringen stöder jämställdhet i både familjelivet och arbetslivet. I syfte att skapa förutsättningar för analys, uppföljning och samordning av insatser avser regeringen att under 2008 utarbeta en samlad strategi när det gäller jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet.

Anf. 49 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det är bra att jämställdhetsministern delar åsikten att det är viktigt att män och kvinnor får samma rätt och möjlighet till ekonomiskt oberoende. Men hur man uppnår det verkar det som att vi har lite delade åsikter om. Det är därför jag har ställt de tre frågorna om att öka möjligheterna till ekonomiskt oberoende för kvinnor, rätten till heltid och hur vi kan få fler män att ta del av föräldraförsäkringen.

Ministern säger i sitt svar att man arbetar för att stärka arbetslinjen, och då blir jag lite förvånad när regeringen föreslår att vi ska göra församringar i deltidssättningen utifrån det perspektivet att man tror att människor går och är deltidsarbetslösa därför att de vill, inte att det kan bero på att arbetsgivarna inte vill anställa på heltid. Det känns lite märkligt i kombination med arbetslinjen.

I det här perspektivet är det mest kvinnor som blir drabbade. Det är mest kvinnor inom typiskt kvinnodominerade yrken som jobbar deltid i dag. På det sättet är det lite svårt att se hur fler kvinnor ska få möjlighet till heltid, för det är inte det som är lösningen.

Utifrån det perspektivet blir man ännu mer förvånad över att regeringen och jämställdhetsministern inte fortsatte och genomdrev förslaget med en lagstiftning om rätt till heltid. På det sättet hade kanske både arbetslinjen kunnat stärkas och fler kvinnor fått möjlighet att bli ekonomiskt oberoende.

Ministern säger också i sitt svar att jämställdhetsbonusen är ett steg för att nå ökad jämställdhet. Ja, jämställdhetsbonusen i sig kan nog vara ett steg på vägen, men i samma stund som man ska införa en jämställdhetsbonus inför man ett vårdnadsbidrag. Det är väl ett stort steg bakåt, till att fler kvinnor förmodligen inte kommer ut på arbetsmarknaden. Hur stärker det arbetslinjen och möjligheten för kvinnorna att komma ut på arbetsmarknaden? Det känns på något sätt som att det är ett steg bakåt till 50-talet.

Hushållsnära tjänster sägs vara ett sätt att utöka jämställdheten i samhället. Det tror jag inte ett dugg på. Möjligtvis är det ett redskap för de redan välbeställda familjerna eller för dem som har ledande positioner inom sitt arbete, såtillvida att man har en hög inkomst och arbetar många timmar i veckan. För dem finns möjligheten att köpa en tjänst, som innebär att någon kommer hem och städar så att man kommer hem till ett väldoftande hem på fredagskvällen. Det kan säkert vara bra.

Men den deltidsarbetande kvinnan som sitter i kassan på Konsum har inte den möjligheten. För henne väntar kanske en framtida arbetslöshet när möjligheten att deltidsstämpla inte längre finns. För henne ökar inte jämställdheten. För henne blir det ett sjumilakliv bakåt vad gäller jämställdheten och ett svek för jämställdheten i det perspektivet.

Det skulle vara bra om jämställdhetsministern tog på sig genusglasögonen.

Anf. 50 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag är väldigt glad att min kollega har tagit initiativ till den här interpellationsdebatten. Jag välkomnar att vi får ha den här diskussionen med jämställdhetsminister Nyamko Sabuni i dag.

Det finns väldigt många frågor som vi har att fundera över, och det är positivt att veta att vi ska få se en strategi nästa år. Därför är det desto viktigare att man får möjlighet att här vara med och diskutera den strategin. Jag hoppas att Nyamko Sabuni också vill bjuda in till ett brett samråd och en bred diskussion inför det att man från regeringens sida kommer att slå fast de politiska ståndpunkterna kring strategin och presentera den inför riksdagen.

Jag har också funderat på det här med vårdnadsbidraget. Det är en fråga som framför allt kvinnor ställs inför framöver: Ska man tacka ja till vårdnadsbidraget? Kommer man då att få ännu svårare att ta sig in på arbetsmarknaden? Vi vet att det är få män som gör samma överväganden.

När vi tittar på *kontantstøtten* som infördes i Norge vet vi i dag vad vi inte riktigt visste då, nämligen hur splittrad den regeringen var i den frågan. Men nu står Norge i begrepp att avveckla det omoderna vårdnadsbidraget, och det sker med stöd av norska Senterpartiet. Bakgrunden är att en ny majoritet i Stortinget har reagerat mot de negativa effekter som man hela tiden har pekat på, även vi här i Sverige, och som har varit kända.

I stället för satsningar på förskolan gick pengarna till att hålla norska kvinnor kvar utanför arbetsmarknaden med det här hemmafrubidraget. Av *kontantstøtten* har hittills 96 procent använts av kvinnor och endast 4 procent av män. Jag vet inte om regeringen i Sverige har någon uppfattning om vi kommer att få se annorlunda siffror här, men ingenting hittills tyder på att vi skulle se ett mer jämställt uttag av hemmafrubidraget.

Inte minst kvinnor med en annan etnisk bakgrund, som redan innan *kontantstøtten* infördes hade svårare att få jobb, kom inte med denna politik in på arbetsmarknaden, utan de kom allt längre bort från arbetsmarknaden.

Barn i dessa familjer lär sig inte språket i det land där de befinner sig förrän de börjar skolan. Hur påverkar det deras studieresultat? Hur påverkar det arbetet för att bryta segregationen, motverka arrangerade äktenskap och motverka hedersbegrepp när man hålls kvar i en språkgrupp och har svårare att ta sig in i det samhälle där man lever?

Samtidigt som vi har tillgång till all denna kunskap fortsätter den svenska regeringen att bråka om hur man ska genomföra vårdnadsbidraget. Lär av Norge och stoppa tillbaka förslaget i historieboken, där det hör hemma!

Jag vill föra in en problematik till. Kvinnor blir ju äldre. Bland äldre kvinnor finns de som har de allra lägsta pensionerna. De hade inte under sin tid som mammor möjlighet att jobba heltid. Det fanns ingen utbyggd barnomsorg eller kanske ingen barnomsorg alls. Man var kanske hänvisad till att jobba deltid när barnen var i skolan för att det inte fanns något fritids. Detta gjorde att man i dag får en dålig pension. Vi måste i dag fundera över detta så att vi inte bygger in samma moment, så att inte en kommande generation äldre kvinnor får dålig pension för att de inte hade möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden eller inte kände att de kunde göra ett sådant val. Vi ska inte verka för att vi också i morgon ska få en grupp kvinnliga fattigpensionärer. Jag vill gärna veta hur jämställdhetsministern har tänkt bryta denna utveckling och på vilket sätt hemmafrubidraget ska ses i det sammanhanget.

En annan ingång i diskussionen gäller handeln. Bland de handelsanställda är 11 000 deltidslöslösa. Hur ska dessa 11 000 kunna bryta sin deltidslöshet och få ett heltidsarbete? Är lösningen att man ska jobba deltid hos flera arbetsgivare samtidigt? Vi ser ju en sådan utveckling. Samtidigt vet vi att många arbetsgivare inte accepterar att man har mer än en arbetsgivare inom samma kompetensområde.

Anf. 51 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Det blir alltid konstigt när man med socialdemokrater eller vänsterpartister diskuterar den ekonomiska självständigheten som grunden för jämställdhet. När vi pratar om egen inkomst, alltså egen lön, blandar de alltid ihop det med ersättningar och bidrag. Det är väl ingen som uppnår jämställdhet genom flera bidrag! Vi uppnår jämställdhet genom fler jobb, som ger kvinnor – och män – möjlighet att arbeta, och genom att man gör det lönsamt att arbeta och sänker trösklarna in till arbetsmarknaden. Det är där vi sätter in resurser, för vi menar att kvinnor behöver komma in på arbetsmarknaden i lika stor utsträckning som män.

Nej, Carina Adolfsson Elgestam, det är inte så att kvinnor inte vill jobba heltid. Jag tror att det finns många kvinnor som vill jobba heltid. Men jag tror också att dessa kvinnor har stoppats från att jobba heltid därför att arbetsgivaren har vetat att det har funnits en annan inkomstkälla, det vill säga staten, som har gått in och fyllt ut den tid som kvinnan själv inte kan jobba in. Jag tror också att det finns kvinnor som har frågat sig varför de ska jobba heltid när de kan få extraersättning från staten. Det har inte lönat sig att gå upp i arbetstid.

Med de åtgärder som vi har infört – jobbvdraget – är det faktiskt lönsamt att gå upp i arbetstid för den som vill det. Det är därför vi har infört detta. Vi inför begränsning för stämplantet eftersom vi menar att det är viktigt att kvinnor, precis som män, kan arbeta heltid.

När det gäller vårdnadsbidraget tycker jag att det är jätteviktigt att det finns en valfrihet. Jag tror inte att 3 000 kronor är det som gör att en kvinna slutar jobba för att vara hemma. Men redan i dag kan vi konstatera att det finns kvinnor som väljer att vara hemma. Man kan tycka att de gör fel val, men jag tycker inte att det åligger mig som politiker att identifiera vad som är rätt för varje kvinna.

När man väl vet vilka konsekvenser ens val får – det vill säga sämre möjligheter att utvecklas på arbetsplatsen, kanske sämre möjligheter att göra karriär, sämre löneutveckling och sämre pension så småningom – och ändå väljer att som kvinna eller man vara hemma med sina barn tycker jag att det är ett val man ska ha frihet att göra. De 3 000 kronorna sänder väl signalen att det är upp till individen att göra det fria valet. Politiker ska se till att det finns förutsättningar och en mångfald av valmöjligheter.

Vårdnadsbidraget kan faktiskt också användas klokt och förnuftigt, det vill säga på ett sådant sätt att det ger båda föräldrarna möjlighet att till exempel gå ned i arbetstid under de tre första åren och på det sättet mäta med att kombinera yrkesliv och familjeliv.

Det norska exemplet har nämnts. Som vanligt får man höra en massa historier om vad som pågår i Norge. Det som hände med vårdnadsbidraget i Norge hade att göra med att Norge inte hade utbyggd barnomsorg.

Man hade inte förskolor, och därför fick kvinnorna ersättning för att vara hemma och ta hand om sina barn. Om den ersättningen ska jämföras med vad en barnomsorgsplats kostar blir det ganska mycket pengar för den enskilda familjen och den enskilda kvinnan. Det är klart att det håller kvinnorna hemma.

Vårt vårdnadsbidrag handlar om 3 000 kronor. Det kan inte kombineras med andra ersättningar eller annan inkomst. Därmed är det inga pengar som gör att den kvinna som vill och kan jobba skulle stanna hemma. Nu, när man i Norge har byggt upp sin barnomsorg, ska man utvärdera vad vårdnadsbidraget har haft för effekter och se om man kan fortsätta eller inte. Det beslutet är inte fattat. Det återstår att se vad man i Norge beslutar. Men det finns en väsentlig skillnad mellan det norska vårdnadsbidraget och det svenska vårdnadsbidraget.

Anf. 52 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Det blir inte enkelt att på fyra minuter diskutera alla dessa olika argument.

Vi börjar med vårdnadsbidraget. Jämställdhetsministern säger att det handlar om valfrihet. Jag ska slå hål på en myt: Vi socialdemokrater har ingenting emot att familjer väljer att den ena föräldern är hemma med barnen under småbarnsåren. Tvärtom är det upp till familjen eller den ensamstående mamman att välja det om förutsättningarna finns. Det vi är emot är att andra ska vara med och finansiera detta. Vi är emot att den ensamstående mamman ska vara med och skattefinansiera att några andra med bättre inkomster kan välja att vara hemma. Det är skillnaden. Valfriheten gäller ju inte den ensamstående föräldern, som aldrig kan ta detta alternativ. Det är ingen valfrihet i det perspektivet. Detta tycker jag är en fråga som en jämställdhetsminister med genusglasögon ska ha med sig när man diskuterar framtidens jämställdhet.

När vi talar om de ekonomiska förutsättningarna och möjligheten till ekonomisk självständighet säger ministern att det handlar om rätten till arbete, och vi delar den uppfattningen. Men hon säger också att man inte ska leva på bidrag och att det är det vi pratar om. Det gör vi inte alls.

Låt mig börja med a-kassan. Det är viktigt att vi tydliggör att a-kassan inte är något bidrag. A-kassan är en försäkring där arbetstagare har avstått löneutrymme för att ha en trygghet om det händer någonting i livet, exempelvis att man blir arbetslös. Man ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Det är det som gäller. Det handlar inte om bidrag. Detta måste jämställdhetsministern börja med att lära sig. Utifrån detta blir det kanske enklare att ta på sig genusglasögonen.

Jag vill också ta upp det som handlar om att förutsättningarna för kvinnor har minskat i den ekonomiska politiken. I de förslag som regeringen har genomdrivit och lagt fram under det sista året har 66 procent gått till männen medan 34 procent har gått till kvinnorna. Det tycker jag ger en ganska tydlig bild av hur den nuvarande regeringen använder den ekonomiska politiken. Man blir lite fundersam när det gäller vilken roll jämställdhetsministern egentligen har i regeringen. Är det inte att titta i ett genusperspektiv och med samtliga ministrar diskutera hur de kan ha genusglasögonen på sig i sin politik?

Med tanke på att LO i veckan lämnade en rapport om att utlandsfödda kvinnor förlorar på regeringens arbetsmarknadspolitik kan jag inte låta

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

bli att fråga jämställdhetsministern: Har ministern tagit del av LO:s rapport om hur främst kvinnor som är utlandsfödda drabbas, och har hon samtalat med arbetsmarknadsministern och finansministern om hur man kan öka förutsättningarna för kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden?

Anf. 53 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jämställdhetsministern svarar inte på i stort sett någon av de frågor som jag ställde och de perspektiv som jag försökte lyfta in. Jag vill peka på något av det återigen. Det handlar om strategin som kommer nästa år. Hur kommer man att jobba? Vad kommer man att prioritera? På vilket sätt kommer man att involvera riksdagen i det arbetet? Eller är det något som ska skötas av några politiska tjänstemän på departementet lite isolerat? Då tror jag inte att det blir lika bra.

Jag ställde frågan hur man från regeringens sida avser att förebygga att vi ska få en ny grupp fattigpensionärer i framtiden. Arbetsmarknadens villkor hänger ju ihop med hur pensionen ser ut. Vi vet att alla kvinnor inte har möjligheten att göra de självständiga valen.

Om man står långt från arbetsmarknaden spelar regeringens politik roll. Det handlar om att hjälpa till att lyfta människor in på arbetsmarknaden eller att fatta beslut om vårdnadsbidraget som kommer att hålla kvinnor utanför arbetsmarknaden. Detta hänger samman med integrationspolitiken. Jag tror att det är ganska farligt i längden att genom familjepolitiken ställa en grupp utanför, inte minst om det handlar om en grupp som har en etnisk bakgrund, som inte har samma tillgång till språket och inte samma kunskap om det svenska samhället. Det är klart att det kommer att leda till problem på många olika områden.

Jag blir riktigt upprörd över beskrivningen av situationen för deltidsarbetslösa. Jag har själv jobbat deltid. Jag jobbade deltid, men jag stämpade inte för den övriga tiden. Det fanns i mitt dåvarande yrke inga heltider att få, vilket gör att man får en ganska svår ekonomisk situation. Man har minskade möjligheter. Det är också svårare att göra nya val när man sitter fast i en deltid fast man tycker väldigt mycket om sina arbetsuppgifter och gärna vill fortsätta att arbeta med dem. Man tvingas kanske till slut att göra något annat.

Jag vet väldigt påtagligt av egen erfarenhet hur det är att vara deltidsarbetslös och finnas i branscher där det inte finns mycket heltid att välja. Jämställdhetsministern säger att Handels 11 000 deltidsarbetslösa på något sätt har fuskat. Om man misstänker att människor har fyllnadsstämplat felaktigt så har det inom dåvarande regelsystem och nuvarande regelsystem funnits fulla möjligheter att hantera den situationen, om det har funnits enstaka individer som har haft den situationen.

Men att peka ut en stor grupp deltidsarbetslösa som fuskare! Menar verkligen jämställdhetsministern det som hon sade? Det är väldigt oroväckande.

Anf. 54 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag skulle önska att vi kunde hålla något slags anständighet i denna debatt. Har du hört mig säga ordet fuska, Carina? Det har jag faktiskt inte sagt. Men jag tror att Handels till exempel har utnyttjat

det faktum att staten kan betala för den tid som kvinnorna inte har kunnat få för att arbeta heltid.

Ja, jag tror att det finns heltidsarbete, både inom kommunala verksamheter som inom Handels. Det handlar bara om att organisera sin arbetsplats på ett sätt så att också kvinnor kan få anständiga anställningsvillkor. Det pågår nu. Om man ska konkurrera om arbetskraft i framtiden, den närmaste tiden och redan nu måste man se till att erbjuda också kvinnor de anständiga villkoren.

Det gör kommunerna redan. Det går jättefort helt plötsligt att se till att kvinnor kan få jobba heltid. Det finns kommuner som har gjort det så bra så att de inser att det inte kostar något extra. Det kommer Handels också att göra. Det har redan varit reportage på tv där de säger att de behöver göra det här, för de behöver rekrytera personer.

Jag är inte alls orolig för det, Carina. Jag menar att reglerna har sett till att arbetsgivare har kunnat utnyttja möjligheterna. Det är inget fusk. Staten har sett till att möjligheterna att utnyttja den extra ersättningen finns. Därför har arbetsgivare utnyttjat det också. Konstigare än så är det inte.

Jag vill säga till Elgestam att även om man är ensamstående så har de flesta barn två föräldrar. Visst kan det finnas föräldrar som har problem och där den ena inte kan få möjlighet till vårdnad av sitt barn. Men även om man har enskilda hushåll finns det oftast två föräldrar. Då är det möjligt att dela på föräldraförsäkringen.

Jag har också hela tiden sagt att när vi pratar om ekonomisk självständighet kan vi inte prata om vare sig bidrag eller ersättningar. Ja, akassa är en ersättning. Det är en försäkring. Det är inget bidrag. Det har jag inte heller påstått. Men försäkringsersättningar är också omställningspengar. Det kan man inte ha hur länge som helst.

Vi ser nu till att sänka trösklarna in till arbetsmarknaden för att människor inte ska behöva gå arbetslösa så länge. I stället för att använda resurser och betala månad in och månad ut använder vi resurser för att sänka trösklarna in till arbetsmarknaden. Vi använder resurser till att se till att det blir lönsammare att arbeta. Det är det vi gör.

För de kvinnor som arbetar deltid i dag finns det också möjlighet till nystartsjobb, inom den offentliga sektorn och för dem som i dag stämplar deltid, om de nu skulle vilja byta arbete. Det finns möjligheter på arbetsmarknaden i dag. Det har inte funnits så här goda chanser på länge. Men i dag finns de här möjligheterna. Så låt oss göra rätt saker så att kvinnor kan arbeta i lika stor utsträckning som männen!

När det gäller strategin för bättre jämställdhet inom yrkeslivet får vi återkomma till den saken. Jag ser framför mig att jag kommer att jobba ungefär på samma sätt som jag har jobbat med handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor. Jag kommer att involvera så många intresserade och kunniga personer som möjligt. Det finns mycket att göra på det området. Allt är inte enkelt.

Ni är lika medvetna som jag om att vi inte kan lagstifta om allt. En del måste enskilda själva göra, en del måste arbetsmarknadens parter göra, till exempel när det gäller rätten till heltid. Det tycker jag är en fråga för arbetsmarknadens parter att diskutera. En del kan vi med politiska åtgärder underlätta, både för kvinnor och män. I det arbetet kommer jag att bjuda in brett precis som jag har gjort tidigare.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 55 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Jag upplever nog att jämställdhetsministern på något sätt ser jämställdhetsfrågorna lite naivt. Jämställdhetsministern säger att hon tror att arbetsgivarna utnyttjar att staten betalar deltid ersättning för dem som arbetar deltid och inte får en heltid. Jag tror att det vore bra om jämställdhetsministern besökte några arbetsplatser, där många kvinnor arbetar, inom handeln framför allt.

Jag har själv en erfarenhet från arbetslivet när jag började arbeta deltid på Konsum. Orsaken till att jag inte fick heltid eller mina kolleger var inte att någon av oss deltidstämplade, utan det var att arbetsgivaren ville ha möjlighet att kunna pussla när det gick upp och ned med försäljningen. Det var det som var orsaken, inte att någon deltidstämplade. Det kan vara lämpligt att gå ut på några arbetsplatser inom de här kvinnodominerade yrkena och ta del av hur det faktiskt går till och hur arbetsgivaren ser på detta. Jag tror att det är bättre än att titta på vissa tv-program i det här perspektivet.

Det är bra att ministern tar till sig av det som vi nu ser med de utlandsfödda kvinnorna, att de förlorar på den politik som regeringen nu för inom arbetsmarknadsområdet och de försämringar som har skett där. I en tid när vi har tillväxt i landet, när det finns ekonomiskt utrymme att på olika sätt se till att även de kvinnorna ska få rätten till en egen inkomst är det läge att jobba med det nu.

Min uppmaning är återigen: Ta på dig genusglasögonen! Gör en genusanalys och uppmana samtliga andra ministrar i regeringen att jobba med detta! Se inte oss socialdemokrater i det här perspektivet som fiender! Vi har ett mål, att vi ska få en ökad jämställdhet i Sverige.

Anf. 56 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag har jämställdhetsglasögon på mig. Vi har en finansminister som är feminist. På det viset kan jag försäkra att hela regeringen i sin politik försöker att se att politiken ska falla väl ut för såväl män som kvinnor.

Det kan man se med de åtgärder som vi nu gjort som har varit ganska viktiga, både den första och den andra budgeten. Om man ska räkna på den ekonomiska standarden eller fördelningen av ekonomiska resurser ser man också där att procentuellt faller det i princip lika ut för män som för kvinnor. Men vi kan erkänna att vi har en strukturell ojämlikhet i samhället. Den har historiska förklaringar som varken den förra regeringen eller den här regeringen kan påstå är något som man löser under en mandatperiod. Det handlar hela tiden om flera åtgärder, långsiktiga åtgärder, och det är det vi försöker göra.

När det gäller till exempel ekonomisk standard är det fler hushåll som har det bättre i dag än förra året. Ser vi på ekonomiska resurser är det likadant – de ökar för enskilda, både för kvinnor och för män, med ungefär lika många procent. Det handlar om 2,4 procent för män och 2,2 procent för kvinnor.

Om vi ser vi på det som anses minska standarden och som i den första budgeten handlade om medfinansieringen av a-kassan drabbar den män mer än den drabbar kvinnor. När det gäller att inte kunna stämpla upp till heltid drabbar det också fler män än kvinnor.

Vi pratar alltid utifrån att det är kvinnor som drabbas, men i dessa fall är det män som drabbas mer. Den omvända bilden innebär att resurserna används för att se till att kvinnor går upp i arbetstid. Det är alltså framför allt kvinnor som tjänar på detta. Jag önskar att också ni i oppositionen kunde se det.

Det finns arbetsgivare som säger att de behöver ha möjligheten att pussla ihop det. Men det finns ju kommuner som tidigare använde samma argument och som i dag ger de anställda heltid. Det kommer Handels också att göra. Bara man har viljan kan man faktiskt organisera om så att även kvinnor kan jobba heltid. Jag är övertygad om att detta kommer att ske.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

9 § Svar på interpellation 2007/08:190 om en aktiv konsumentpolitik

Anf. 57 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Christina Axelsson har frågat mig på vilket sätt jag är beredd att agera för att stötta konsumenterna så att de kan utöva sin konsumentmakt.

För att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att göra aktiva val krävs ett brett konsumentskydd på hög nivå och tillgång till lättillgänglig och tillförlitlig information. Det är för mig utgångspunkten för en aktiv konsumentpolitik.

I dag har större delen av landets befolkning tillgång till kommunal konsumentvägledning, då 264 av landets 290 kommuner erbjuder någon form av vägledning. Men det finns grupper som konsumentvägledarna har svårt att nå, och regeringen kommer att göra en kartläggning av vilka dessa grupper är och undersöka vilka andra aktörer som kan komplettera den kommunala vägledningen. Många frivilligorganisationer lämnar information och vägledning inom sina intresseområden, men fler organisationer skulle kunna fylla en funktion som vidareförmedlare, särskilt när det gäller att nå konsumenter som befinner sig i utanförskap.

Förutom de myndigheter som har till uppgift att utöva en effektiv marknadskontroll och tillsyn av efterlevnaden av lagstiftningen vill jag även stötta konsumenterna själva att ställa krav på producenter och andra företagare. Här ser jag en möjlighet för olika organisationer att agera för att öka konsumenternas makt på olika marknader och skapa opinion.

Regeringen beslutade den 22 november 2007 om en ny förordning om statligt stöd till organisationer på konsumentområdet. Med den nya förordningen blir stöden till organisationerna mer förutsägbara och långsiktiga. Kriterierna för stöden har utformats så att fler organisationer än i dag kan komma i fråga för att söka stöd. Det blir Konsumentverkets uppgift att fördela medel enligt den nya förordningen som träder i kraft den 1 januari 2008.

På det sätt jag nu beskrivit vill jag stödja konsumenterna att utöva sin makt och möjlighet att göra aktiva val.

Anf. 58 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, konsumentministern! När 264 av landets 290 kommuner har någon form av konsumentverksamhet kan man nästan få för sig att den moderatledda regeringen bryr sig om konsumentfrågor. Men om man studerar siffrorna noggrant kan man se att det är färre årsarbetare som sysslar med detta nu, även om det är ytterligare fem kommuner som har fått tillgång till rådgivning.

Dessutom har man inte räknat med den nedmontering av konsumentverksamheten som bland annat sker här i Stockholms stad. Man brukar säga att det börjar i Stockholm, och här ser vi nu hur konsumentrådgivningen börjar monteras ned. Jag antar att det kommer att synas i statistiken först nästa år.

När samhällets konsumentrådgivning rustas ned behövs ideella organisationer än mer. Vi socialdemokrater menar att alla konsumenter ska ha rätt till information och råd vid köp. Precis som konsumentministern sade har inte människor fullständig information i alla lägen. Alla har heller inte tillgång till Internet, och alla har inte de förkunskaper som behövs för att kunna tillgodogöra sig information.

Människor har helt enkelt olika förutsättningar, och vi vill alltså öka människors möjligheter att vara konsumenter på lika villkor. Därför är det viktigt att det finns konsumentrådgivning i varje kommun.

Vi ska också veta att dessa konsumentrådgivare i ca 80 kommuner även sysslar med budgetfrågor och skuldavskrivningar, vilket tar en mycket stor del av deras arbetstid.

Konsumentministern säger att Konsumentverket ska ge stöd till fler organisationer. Då undrar jag om det blir mer pengar om fler organisationer ska få. Annars blir det bara en utsmetning av de bidrag som ges nu.

Jag minns valrörelsen 2006. I Almedalen på Gotland stod Folkpartiet och lovade att det skulle bli 10 miljoner extra till konsumentverksamheten och konsumentorganisationerna. Vad blev det av den satsningen, konsumentministern? Ska det som kommer fördelas på fler organisationer? Blir kakan större när fler ska vara med och dela på den? Det undrar jag.

Jag måste berätta att jag ringde till Konsumentverket i går, eftersom de skulle ha fått instruktioner om hur det här skulle gå till. Jag frågade om jag kunde få något stöd för att starta en konsumentorganisation och fick svaret att man ännu inte vet hur mycket pengar man kommer att få att fördela. Man vet heller inte riktigt hur fördelningen ska gå till.

I dag är det den sista november. Det är en månad kvar innan det nya ska börja gälla, så jag frågar konsumentministern igen: Hur blir det med satsningen på konsumenterna? Är satsningen kanske bara ytterligare ett löftesbrott från den borgerliga regeringen?

Anf. 59 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Tids nog kommer vi att göra de satsningar som vi bedömer behövs. Det första vi gör är att se till att få en ny förordning när det gäller bidragsgivningen. Jag tycker inte att det är korrekt att vi som regering ska tycka att just ett fåtal – i det här fallet tre – organisationer är de som ska kvalificera sig till de anslag som finns på konsumentområdet. De nya reglerna är jättebra därför att vi faktiskt ger fler chansen att starta

konsumentorganisationer. Befintliga organisationer kan också ansöka om pengar för att kunna bedriva konsumentinformation till medborgarna.

Det finns rådgivningsbyråer. Vi har Konsumentverket. Vi har utbildningsåtgärder inom skolans ram för att informera barn och ungdomar om deras rättigheter. Vi har anslag som organisationer kan söka för att informera framför allt boende i det vi kallar utanförskapsområden.

Vi gör alltså olika saker, och jag är alltid redo att diskutera. När denna förordning är på plats, och om det kommer att behövas mer pengar, är jag redo att diskutera med konsumentorganisationer och med Konsumentverket för att se hur vi kan göra mer där det behövs. Men jag anser inte att det alltid måste vara pengar som visar aktiviteten på olika områden – det finns mycket annat man kan göra.

Som jag sade tidigare kommer jag att samla upp och göra en analys av hur dagens anslag kommer att användas och hur utfallet blir. Utifrån den analysen kommer vi också att kunna se hur mycket vi får ut av pengarna. Vilka grupper i samhället missar vi? Hur kan vi nå dem? Behövs i så fall ytterligare resurser för att åstadkomma detta kommer det att finnas möjlighet att diskutera detta.

Folkpartiet har alltså en politik, och Folkpartiet har lovat ett antal miljoner till konsumentpolitiken i sina budgetar, men vi är fyra partier som regerar. Alla har sina prioriteringsområden, och man kan inte prioritera allt samtidigt. Prioritering innebär just att vissa saker får stå tillbaka ibland och att andra lyfts fram. I det här fallet är jag redo att prioritera konsumentfrågan när jag har en bättre analys av hur de anslag vi har i dag används och när vi bättre kan följa upp vad vi får tillbaka för de pengar vi satsar.

Anf. 60 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Jag måste säga att jag blir minst sagt förvånad. Ministern har i EU-sammanhang varit med och antagit en handlingsplan för konsumenterna. Den har ministern alltså sagt ja till. Jag tänkte läsa in- antill ur meddelandet *KOM (2007)99 slutlig om EU:s strategi för konsumentpolitiken 2007–2013*. Mål: Att stärka konsumenternas ställning i EU. Om konsumenterna får stå vid rodret kommer det att vara till gagn för medborgarna, men det kommer också märkbart att öka konkurrensen. Starka konsumenter behöver verkligen valmöjligheter, rätt information, öppen marknad och det förtroende som är baserat på ett effektivt skydd och starka rättigheter.

Det här tror jag att vi kan skriva under allihop i den här kammaren oavsett vilket parti vi hör till. Men det är några som kan gå före och verkligen göra något åt saken, så jag skulle vilja läsa vidare i samma dokument: En stark konsumentrörelse på nationell nivå är en viktig förutsättning både för en stark konsumentrörelse på EU-nivå och för välfungerande nationella marknader.

För att vara en stark röst i EU behövs också en stark röst här hemma. Vi behöver alltså en stark samlande organisation. Sveriges konsumenter är den organisation som har haft uppdraget att föra konsumenternas talan i EU. Jag hoppas verkligen att de ska fortsätta att få möjligheter att vara det. Men de inte kan ta emot sponsring som exempelvis idrottsrörelsen kan. Då skulle de inte bli lika trovärdiga, och därför behövs det, förutom medlemsintäkter, naturligtvis lite bidrag från staten. Det är gott och väl

Prot. 2007/08:34
30 november

Svar på
interpellationer

att ministern i sitt svar pratar om långsiktighet vad gäller förordningen, men det hjälper inte när pengarna är kortsiktiga och oförutsägbara.

På måndagen ska EU:s konsumentkommissionär Meglena Kuneva komma till Sverige och diskutera konsumentfrågor med ministern. Vad har ministern då tänkt skryta med när det gäller hur väl vi i Sverige lever upp till EU:s strategi med konsumentfrågor? Vad har ministern tänkt komma med? På vilket sätt kommer ministern att se till att vi verkligen kommer att ha en kraftfull organisation i framtiden och att olika organisationer får veta åtminstone en månad innan de har chansen att söka bidrag vad det är för bidrag de har chansen att söka? När får vi i andra konsumentorganisationer chans att veta det?

Tillbaka till ursprungsfrågan alltså: På vilket sätt är ministern beredd att stötta konsumenternas egna organisationer i Sverige när nu borgarna överlag rustar ned den kommunala konsumentrådgivningen?

Anf. 61 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Den kommunala konsumentvägledningen är kommunernas ansvar. Det är inte mitt ansvar. Däremot har vi stöd för kommunal konsumentvägledning. Det stödet finns kvar och kommer att fortsätta att finnas kvar. Jag säger igen: Jag tror inte att det nödvändigaste är att alla kommuner har konsumentvägledare. Jag tror att Stockholm ska ha det eftersom det är en så pass stor kommun. Men det finns också mindre kommuner som kan samarbeta över kommungränserna för att se till att medborgarna får den konsumentvägledning som de behöver.

Sveriges konsumenter har ett uppdrag att föra konsumenternas talan i EU, och det gör de och gör det bra. Det hoppas jag verkligen att de ska fortsätta att göra, för de har både resurser och möjligheter att göra det. Den möjligheten kommer att finnas kvar också med den nya förordningen. Men jag tycker att det är viktigt att vi breddar antalet organisationer som kan ge information till konsumenterna. Jag menar att ett antal organisationer, byggda på olika sätt, kan nå olika grupper i samhället.

Jag är bekymrad över många människor som bor i områden som vi kallar för utanförskapsområden och som inte känner till sina rättigheter. Vi har ett väldigt starkt konsumentskydd, men det är inte alltid som medborgarna känner till sina rättigheter. Det är där informationen kommer in, och då räcker det inte med två tre organisationer som vi har i dag. Jag menar att det behövs flera aktörer på detta område. Jag hoppas verkligen att kommunerna ska fortsätta att stödja sina konsumentvägledare, och jag hoppas verkligen att Stockholm inte ska lägga ned sin konsumentvägledning. Den informationen har inte kommit till min kännedom.

Återigen: Vi har konsumentbyråer, vi har konsumentvägledarna, vi har organisationer, vi har starkt konsumentskydd, vi har information i skolorna till elever och studenter. Vi gör det som finns att göra.

När det gäller mer pengar måste jag åter säga: Jag vill följa upp den nya förordningen. Jag vill se hur pengarna används, vad vi får tillbaka innan vi börjar strö ut ytterligare pengar. Jag är redo att återkomma till den diskussionen.

Anf. 62 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Det är viktigt när man pratar om pengar att man åtminstone en månad innan saker och ting ska börja gälla får veta hur mycket pengar det handlar om. Jag tänker inte diskutera med ministern angående utanförskapsområden som tydligen är något modeord. Är det på sådana ställen det bor personer som har vårdnadsbidrag? Men vi lämnar det.

Javisst behövs det bredd i konsumentverksamheten, men det behövs också djup och spets för att höras som konsument. Jag anser att Sverige bör, liksom andra EU-länder, stötta sina konsumentorganisationer. Vi har gjort det under lång tid. Det finns all möjlighet att se vilket jättearbete som många organisationer har lagt ned. Jag kan bara ta en organisation som exempel, Konsumentgillesförbundet som var med och startade Cancerfonden en gång i världen.

EU handlar i dag så mycket om konsumtion och konkurrens. Är det inte dags nu att vi i Sverige lyfter fram en motkraft med kunskap och kompetens för konsumenterna så att vi verkligen alla, oavsett om vi bor innanför eller utanför, kan vara med och ta till oss den ökande marknad som vårt EU-medlemskap ger oss och också göra det på rätt sätt? Konsumenterna måste ha möjligheter att vara med och påverka, ha möjligheter till information, kunna få oberoende kunskap såväl från kommunala konsumentvägledare som från olika organisationer och på så sätt få stöttning för att kunna driva sina frågor vidare.

Anf. 63 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag håller med, det är precis det vi behöver göra. Sverige är en förebild när det gäller ett starkt konsumentskydd. Men Sverige är nödvändigtvis inte en förebild när det gäller konsumentorganisationer. Det finns många länder i EU som är mycket bättre, som har starkare konsumentorganisationer och som har en stor mångfald av konsumentorganisationer, och det är det jag försöker åstadkomma. Jag har nu ändrat reglerna, vi har en ny förordning. Denna förordning måste följas upp. Sedan får vi återkomma och diskutera om det behövs ytterligare pengar.

Men det är precis som du säger: Starkt konsumentskydd är inte till någon hjälp om medborgarna inte är informerade. Vi gör på alla möjliga sätt – konsumentbyråer, Konsumentverket, information i skolor – vad vi kan för att konsumenterna ska nås av information om sina rättigheter. Men det jag menar att vi behöver bli bättre på är att stärka konsumentorganisationerna och se till att få mångfald. Jag delar absolut din åsikt. Men det arbetet är påbörjat, och vi får återkomma till om det behövs mer pengar. Men först måste vi veta vad dagens pengar ger tillbaka för nytta och hur väl vi når de människor som i dag behöver nås av konsumentinformation och information om den rätt de har som konsument.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:34
30 november

*Svar på
interpellationer*

10 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU1
Socialutskottets betänkande 2007/08:SoU5

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 30 november

2007/08:374 Bibliotekslagen

av *Hans Olsson* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:375 Lagen om likabehandling

av *Mikael Damberg* (s)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:376 Privatiseringar i sjukvården

av *Yilmaz Kerimo* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:377 Kontakter mellan Regeringskansliet och Finansinspektionen

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:378 Silver, hälsokost och Läkemedelsverket

av *Birgitta Eriksson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:379 Missbruk av polisregister

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:380 Hennes & Mauritz och uzbekisk bomull

av *Birgitta Eriksson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:381 Stöd i skolan för barn med diabetes

av *Eva Olofsson* (v)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:382 Ansvaret för tillsyn vid åtgärdsprogram för miljökvalitetsnormer

av *Tina Ehn* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:383 Rikskombiterminal till Borlänge

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:384 Konsulaten runt Östersjön

av *Ulf Nilsson* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:385 Brott mot mänskliga rättigheter i Turkiet

av *Yilmaz Kerimo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:386 Felaktigt tilldelat faderskap

av *Solveig Hellquist* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:387 Finansieringen av Citybanan

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:388 Turkiets förmåga att skydda sina etniska och religiösa minoriteter

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:389 Polispengar

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:390 Oussama Kassir

av *Alice Åström* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:391 Skatt på företagsvinster och Industrivärdendom

av *Raimo Pärssinen* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:392 Framtiden för regementena i Skövde och Karlsborg

av *Monica Green* (s)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:393 Särproposition om Skatteverkets förslag

av *Raimo Pärssinen* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:394 Främjandet av en måttfull alkoholkultur

av *Jan R Andersson* (m)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:395 Gasledning på Östersjöns botten

av *Christer Engelhardt* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:396 Jämlika villkor inom arbetsmarknadspolitiken

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:397 Omstartspaket från EU till Zimbabwe

av *Carina Hägg* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2007/08:398 Lättnad på skattebördan för breda yrkesgrupper

av *Margareta Cederfelt* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

Prot. 2007/08:34

30 november

Prot. 2007/08:34
30 november

2007/08:399 Tillgång till läkemedel i fattiga länder
av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Ewa Björling (m)
2007/08:400 Minskat krångel för livsmedelsexport
av *Cecilia Widegren* (m)
till statsrådet Ewa Björling (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 4 december.

12 § Kammaren åtskildes kl. 12.08.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 7 § anf.
40 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om frågestund.....	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Svar på interpellation 2007/08:105 om civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur	2
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	2
Anf. 2 MARIA STENBERG (s).....	3
Anf. 3 KRISTER HAMMARBERGH (m).....	4
Anf. 4 SIV HOLMA (v)	5
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	6
Anf. 6 MARIA STENBERG (s).....	7
Anf. 7 KRISTER HAMMARBERGH (m).....	8
Anf. 8 SIV HOLMA (v)	8
Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	9
Anf. 10 MARIA STENBERG (s).....	9
Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	10
4 § Svar på interpellation 2007/08:147 om staten, fordonsindustrin och framtiden.....	11
Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	11
Anf. 13 LARS JOHANSSON (s)	12
Anf. 14 PETER JONSSON (s)	13
Anf. 15 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	14
Anf. 16 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	15
Anf. 17 LARS JOHANSSON (s)	16
Anf. 18 PETER JONSSON (s)	17
Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	17
Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	18
Anf. 21 LARS JOHANSSON (s)	19
Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	20
5 § Svar på interpellation 2007/08:185 om försämrad rörlighet på bostadsmarknaden.....	21
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m).....	21
Anf. 24 HILLEVI LARSSON (s).....	22
Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (m).....	23
Anf. 26 HILLEVI LARSSON (s).....	24
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m).....	25
Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s).....	26
Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (m).....	27
6 § Svar på interpellation 2007/08:187 om regleringsbrev till SCB och ULF.....	27
Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (m).....	27
Anf. 31 LENNART LEVI (c).....	28
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m).....	29
Anf. 33 LENNART LEVI (c).....	29
Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (m).....	30
Anf. 35 LENNART LEVI (c).....	30

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m)	30
7 § Svar på interpellation 2007/08:188 om åtgärder för att förhindra skattefusk och svartjobb	31
Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m)	31
Anf. 38 MARIE ENGSTRÖM (v)	31
Anf. 39 FREDRIK OLOVSSON (s)	32
Anf. 40 JÖRGEN JOHANSSON (c)	33
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (m)	34
Anf. 42 MARIE ENGSTRÖM (v)	35
Anf. 43 FREDRIK OLOVSSON (s)	36
Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c)	36
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (m)	37
Anf. 46 MARIE ENGSTRÖM (v)	38
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m)	38
8 § Svar på interpellation 2007/08:175 om jämställdhet	39
Anf. 48 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	39
Anf. 49 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	40
Anf. 50 CARINA HÄGG (s)	40
Anf. 51 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	42
Anf. 52 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	43
Anf. 53 CARINA HÄGG (s)	44
Anf. 54 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	44
Anf. 55 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	46
Anf. 56 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	46
9 § Svar på interpellation 2007/08:190 om en aktiv konsumentpolitik	47
Anf. 57 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	47
Anf. 58 CHRISTINA AXELSSON (s)	48
Anf. 59 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	48
Anf. 60 CHRISTINA AXELSSON (s)	49
Anf. 61 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	50
Anf. 62 CHRISTINA AXELSSON (s)	51
Anf. 63 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	51
10 § Förnyad bordläggning	52
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	52
12 § Kammaren åtskildes kl. 12.08.	54

